

1 Mulier facta est ex viro, quadruplici ratione, sc. ut primus homo esset similis Deo, in ratione principi; ut eam plus diligenter; ut ei praeficeret; ut significaret quod Christus est principium Ecclesie, 1. q. 92. 2. o.

2 Debet produci scorsum, in prima rerum productione, ut esset major discretio sexuum in hominibus, & ut vaccent magis operationes nobilitori, scilicet contemplationi, 1. q. 92. 1. c.

3 Facta fuit in adjutorium viri, quoad generationem tantum, quia in aliis melius adjuvatur vir per virum, quam per mulierem, 1. q. 92. 1. c. pr. & q. 98. 2. b. 2

4 In statu innocentiae fuit imperfector viro, & secundum corpus, & secundum animam, non autem in statu gloriae, 1. q. 92. 1. ad 2

5 In statu innocentiae fuisse tot mulieres quot viri, 1. q. 99. 2. ad 3

6 In actu temptationis diabolus mulier assumebatur quasi instrumentum temptationis ad deiciendum virum, quia mulier erat infirmior viro, unde magis seduci poterat, 2. q. 165. 2. ad 1

7 Mulier propter elationem praecedentem seduta est, ut credere quod serpens habet usum loquendi non quidem per naturam, sed supernaturaliter, 1. q. 94. 4. ad 1. & ad 2. & 2. q. 89. 3. ad 2. & 2. q. 163. 1. ad 4. & 4. ad 1

8 Inspectio mulierum ordinatur ad aliquid noxiun, scilicet ad concupiscendum, 2. q. 367. 2. c.

9 In mulieribus non est sufficientia robar mentis ad hoc, ut concupiscentis resistant, 2. q. 149. 4. c. & qu. 165. 2. ad 2

10 Non est crimen mulieris per violentiam violare, si consensus non adsit, 2. q. 64. 5. ad 3

11 Multilogum est filia gula, 2. q. 148. 6. c.

12 Mundana qualibet reducuntur ad tria, sc. ad honores, ad

13 Munditia cordis duplex, scilicet ab affectionibus inordinatis per virtutes & dona appetitus, & aphantasmibus, & erroribus per donum intellectus, & hanc est completa via visionis Dei, prima autem disponit ad eam, 2. q. 8. 7. o.

14 Este in seculo, in mundo, dicitur dupliciter, sc. secundum presentiam corporalem, & secundum affectum mentis, 22. q. 188. 2. ad 3

15 Mundus est nec esset unus, 1. q. 47. 3. o.

16 Non est factus a casu, sed a solo Deo, 1. q. 15. 1. o. & q. 47. 1. o.

17 Habet esse post non esse, ex sola voluntate Dei, 1. q. 46. 2. o.

18 Antequam esset, possibile erat mundum esse potencia Dei, non autem potentia materiae, 1. q. 9. 2. c. & q. 46. 2. ad 1

19 Deus praecessit mundum duratione aeternitatis, non autem duratione temporis, 1. q. 46. 1. ad 8

20 Si mundus semper fuisset, non aquararet Deo in duratione, 1. q. 46. 2. ad 5

21 Mundus necessario gubernatur ab uno, sc. a Deo, 1. q. 103. 1. 3. o. & 12. q. 91. 1. c.

22 Philosophi non confidaverunt mirabilitatem, nisi eam quae est secundum formam a causa mirabilis, 1. q. 45. 2. c. & q. 45. 1. ad 1

23 Angeli non sunt hac mirabilitate mirabiles, quantum ad id quod in eorum natura est, 1. q. 44. 2. c. & q. 45. 2. ad 1

24 Mutatio triplex, sc. naturalis, miraculosa, & annihilatio, 3. q. 17. 2. c.

25 Nihil potest esse, ubi prius non fuit, nisi vel eo mutato, vel mortato alio in ipso, 3. q. 75. 2. c.

26 Omne quod quoconque modo mutatur, est in potentia, & manet quodcumque, & quodcumque aliquid transfit, & acquirit aliquid prius non habitum, 1. q. 9. 1. c.

27 Mutatio accipit speciem & dignitatem a termino ad quem, non autem a termino a quo

28 Ante mundum fuit tempus,

29 Munus datum vel acceptum pro spirituali, quasi pretium eius, est simonia, non autem quasi stipendium: & est triplicem munus, scilicet munus a manu, a lingua, & ab obfusco, 22. q. 78. 2. ad 3. & q. 100. 3. ad 2. & 5. o.

30 Musica instrumenta, & cantus erant in veteri testamento, sed Ecclesia assumpsit secundum, quia morale est, non autem assumpsit primam, quia instrumenta illa figuralia sunt, & nimis occupant animum, & ipsum movent ad corporalem delectionem, id eo fuit contra sapientiam; & ideo subtrahuntur in ecclesia instrumenta musicalia, ut a corporalibus retrahantur divisiones laudibus mancipati, 22. q. 91. 2. ad 4

31 Mutabile dicitur dupliciter, scilicet per potentiam in ea existentem, vel per potentiam existentem in alio, 1. q. 9. 2. c.

32 Mutabilitatis principium & causa est rei potentialitas, 1. q. 9. 1. c.

33 Philosophi non confidaverunt mirabilitatem, nisi eam quae est secundum formam a causa mirabilis, 1. q. 45. 2. c. & q. 45. 1. ad 1

34 Angelii non sunt hac mirabilitate mirabiles, quantum ad id quod in eorum natura est, 1. q. 44. 2. c. & q. 45. 2. ad 1

35 Mutatio triplex, sc. naturalis, miraculosa, & annihilatio, 3. q. 17. 2. c.

36 Nihil potest esse, ubi prius non fuit, nisi vel eo mutato, vel mortato alio in ipso, 3. q. 75. 2. c.

37 Omne quod quoconque modo mutatur, est in potentia, & manet quodcumque, & quodcumque aliquid transfit, & acquirit aliquid prius non habitum, 1. q. 9. 1. c.

38 Mutatio accipit speciem & dignitatem a termino ad quem, non autem a termino a quo

39 Ante mundum fuit tempus,

6 Omnis mutatione possibilis fieri a quacunque creatura potest fieri ab anima Christi in quantum est instrumentum divinitatis, non autem secundum se, 3. q. 13. 2. ad 2

7 Mutatum est pars motus discreti, & terminus motus continuus, 1. q. 53. 2. ad 3

8 Mutilatio membrorum est illicita, nisi fiat propter salutem torus corporis, non autem animae, vel nisi fiat per publicanum potestatem, proprius bonum commune, 22. q. 62. 2. ad 1. & q. 65. 1. o.

9 Activitas est exitus a generante coniuncto, a quo habet principia sufficientia, & dicitur ori ratione primi: nasci ratione secundi: & gigni ratione tertii, 1. q. 27. 3. c.

10 Attribuitur alicui dupliciter, scilicet ut subiecto nasci, & a termino, primum convenit tantum supposito, secundum autem formae & naturae, 3. q. 36. 1. c. & 2. c. ad 1. & 4. c.

11 Este, fieri, & nasci proprie convenient tantum substanti, sed convenient formis consequenter, accidentibus autem per accidentis, 3. q. 35. 1. o.

12 Nasci & ori ratione convenienti omni & soli viventi generabilis, sed secundum similitudinem convenienti accidenti, aqna, & soli, 1. q. 27. 2. c.

13 Frustris arborum, capilli, ova, & hujusmodi, dicuntur nasci, sed non dicuntur filii, 1. q. 27. 2. c. & 3. q. 32. 3. c.

14 Nativitas Christi ex parte matris fuit naturalis, sed ex parte operationis Spiritus sancti fuit miraculosa: unde beata Virgo est vera & naturalis mater Christi, 3. q. 35. 2. ad 2. fin.

15 Christus potest dici bis natu

16 T 4 8 N

8 Nativitas Christi duplex, scil. nativitas aeterna a patre, & nativitas temporalis a matre, 3. q. 35. 2. o. & 3. c.

9 Christus non fuit subiectus tempori in nascendo, sicut ceteri homines; sed elegit tempus quo convenienter nascetur, 3. q. 35. 8. o.

10 Natus est nocte, quia venit ad tenebras infirmatissimam nostram, 3. q. 93. 2. ad 2. & ad 4.

11 Voluit nasci in Bethlehem, in diversorio propter humilitatem; non autem in Hierusalem, nec Roma, nec Nazareth, 3. q. 35. 7. o. & 9. 46. o. ad 1.

12 Voluit nasci de populo Iudeorum, quia decebat eum nasci ex populo pollicere speciali praerogativa sanctitatis, 12. q. 98. 4. c. ad 1. & 5. c. & 3. qu. 4. 6. ad 3.

13 Natus est per genitalia beatae Virginis, dummodo per hoc perfectioni virtutis nihil subtrahatur, secundum Hieronymum contra Helvidium. Et cum dicit Ambrosius, quod Christus aperuit matris suae vulvam, hoc dicit expensis illud quod Euangelista de lege induxit, quod quidem, ut Beda dicit, confuta nativitas more loquitur; non quod Dominus facri ventris ostium, quod ingressus sanctificaverat, egressus devirginasse credendus sit; unde illa adaptatio non significat referationem communiam claustri pudoris virginice, sed solum exitum prolis de utero matris, 3. q. 28. 2. ad 1.

14 Nativitas Christi non debuit omnibus manifestari; sicut advenus eius, nec tantum parentibus, nec omnibus occulari, 3. q. 36. 1. 2. o. & qu. 39. 8. ad 3.

15 Electi sunt convenienter aliqui de qualibet conditione hominum, quibus ostenderetur primo nativitas Christi, 3. q. 36. 3. o.

16 Christus manifestavit nativitatem suam primo per alias creaturas, secundo autem per seipsum, 3. q. 36. 4. o.

27 Nativitas Christi ostensa

fuit per signa convenientia, scil. per angelos, per stellam, & per inspirationem, 3. q. 36. 5. o.

18 Fuit ostensa convenienter ordine, scilicet primo Pateribus, secundo Magis, tertio Simeoni & Annae, 3. q. 36. 3. 6. o.

19 Quando Christus natus est, oleum fluxit Romae, & in Hispania apparuerunt tres Soles paulatim uniti, 3. q. 26. 3. ad 3.

20 Ostensa nativitate Christi, Herodes turbatur ad dignitatem Christi, in figuram iudicari potestatis eius, & in figuram dejectionis diaboli sed Iudei turbantur, quia iniqui erant, & adulantes, 3. q. 36. 2. ad 3.

21 Natura dicitur a nascendo, 1. qu. 29. 1. ad 4. & 3. q. 1. c.

22 Non est serva, nec est domina, sed persona est serva vel domina, ratione naturae, 3. q. 20. 1. ad 2. item 2. o.

23 Tota natura comparatur Deo, ut instrumentum agenti principali, 12. q. 1. 2. c. item q. 6. 1. ad 3.

24 Omne perpetuum est per se intentum a natura, & nihil aliud, 1. q. 98. 1. c.

25 Unum responderet semper natura, sicut natura est una, scilicet vel numero, vel specie, vel genere, 12. q. 10. 1. ad 1.

26 Naturam sumit principiam a perfectis, secundum causam agentem & formalem, non autem secundum causam materialiem, sed ab imperfectis, 12. q. 1. 7. ad 3. & 3. qu. 1. 5. ad 2. & 6. c.

27 Dicitur dupliciter secundum aliquos, scilicet naturam naturam, id est Deus ordinans naturas omnium, five auctor naturae, vel qui creavit omnes naturas, & ut instrumentum eius, 12. q. 1. 2. c. & q. 6. 1. ad 3. & q. 26. 1. c. & q. 67. 1. c. princ.

28 Dicitur dupliciter, scilicet qualibet substantia vel accidentis, & principium motus intrinsecum, 12. q. 10. 1. c.

29 Significat quadrupliciter, primo generationem viventium, id est nativitatem;

cum

20 cundo principium intrinsecum cuiuscumque motus; tertium materiam & formam, & quarto essentiam cuiuscumque rei, 1. qu. 29. 1. ad 4. item 3. q. 2. 1. 2. c.

30 Supra facultatem naturae est aliquid tricoloriger, scil. quantum ad substantiam facti; quantum ad id in quo fit, & quantum ad motum & ordinem facienti, 12. q. 111. 9. o. & 3. q. 43. 4. ad 2.

31 Quae sunt supra naturam fide tenemus, 1. q. 99. 2. c.

32 Visio Dei est supra naturam animae rationali, in quantum propria virtute etiam pervenire non potest, sed est secundum naturam eius, in quantum est capax eius; scilicet vera invenientia est ei supra naturam omnibus modis, 3. q. 9. 2. ad 3.

33 Nulla natura potest supra se, id est in actu, excedentem proportionem virtutis sua, sed potest in obiectum supra se, 1. q. 11. ad 5. f. & q. 84. 1. ad 1. fin. & 22. q. 109. 3. ad 2.

34 Ad perfectionem naturae inferioris concurrunt duo, scilicet secundum motum proprium, & aliud supernaturale perfectione secundum motum naturae superioris, 22. q. 2. 3. c.

35 Perfeccio naturalis creature non solum consistit in eo quod ei competit secundum suam naturam, sed in coetiam quod ei attributor ex quadam supernaturale perfectione secundum motum naturae superioris, 22. q. 2. 3. c.

36 In omnibus afferendis equi debemus naturam, praeter tradita auctoritate divina, qua sunt supra naturam, 1. q. 99. 1. c. & q. 101. 1. c.

37 Contra naturam sumit dupliciter, scilicet ut opponitur ei, quod est secundum naturam, id est convenientis naturae, & ut opponitur ei quod est esse a natura; primo modo potest assueneri, non autem secundo modo, 12. q. 71. 1. ad 2.

38 Deus non facit contra naturam, 3. q. 44. 2. ad 1.

39 Fa quae Deus facit praeter solitum cursum naturae,

non sunt contra naturam, 22. q. 104. 4. ad 2. & 3. q. 44. 2. ad 1.

40 Si poteris major in tantum invalefacit, quod inuenit contrariam inclinationem in inclinationem propriam, iam non erit aliqua repugnancia, vel violencia; sicut quando agens fortius, corrumperet corpus grave, auferet ei inclinationem quae tendit deorsum, & sic ferri fusum non est ei violentum, sed naturale, 22. q. 36. 4. c.

41 Sic Deus non agit contra naturam, sed contra solitum cursum naturae, sic non agit contra virtutes, nec praecipit contra eas, sed contra solitum modum earum, 22. q. 104. 4. ad 2. & q. 154. 2. ad 2.

42 Peccata contra naturam sunt contra Deum; ideo sunt graviora sacrilegio, quanto ordo naturae prior est quolibet ordine superadditio, 22. q. 15. 12. ad 1. & ad 2.

43 Omne peccatum est contra naturam hominis, quoad differentiam eius, & aliqua etiam ratione generis, ut Sodoma, bestialitas, & hujusmodi, 12. qu. 6. 4. ad 1. & qu. 71. 2. o. & q. 94. 3. ad 2. & 22. qu. 34. 5. c. & q. 154. 1. c. & 11. 12. o.

44 Naturalis est quod convenit ei secundum substantiam eius, id est quod per se inest ei, 12. q. 10. 1. c.

45 Duplex, scil. causatum ex principiis essentialibus rei, & quod habetur a naturitate, 3. q. 2. 12. o. & q. 34. 3. ad 2.

46 Duplex, scil. quod convenit naturae generis, vel naturae speciei ratione differentiae, 12. q. 94. 2. c. & 3. ad 2.

47 Duplex, scilicet secundum naturam speciei, & secundum naturam individui: & utrumque est duplex, scilicet vel totum a natura, vel partim a natura, & partim ab extrinseco, 12. q. 51. 1. c. & q. 63. 1. c.

48 Duplex, scilicet consequens formam, & consequens

T 5 ma-

MATERIAM ; primum semper
inest actu, non autem secun-
dum, sicut quae pertinent ad
motum, 12.q.10.1.ad 2.

7 Duplex, sc. vel ad q' od na-
ture inclinar mediante cogni-
tione, vel sine ea, sed ut cau-
sum ex necessitate naturae,
22.q.41.3.0

8 Naturale homini duplex,
scilicet secundum rationem, &
condivisum rationi, scilicet
secundum sensum, vel secundum
corpus, 12.q.11.7.0

9 Naturale duplex, sc. cau-
sum ex principiis naturae, &
quasi propagatum cum natu-
ra; & sic originalis justitia, &
peccatum originale dicuntur
naturalia, non autem primo
modo, 1.ii.100.1.c.ad 3. & 12.
q.81.2.c

10 Omne quod fit ab agente,
qui naturaliter subditur pati-
ens, est naturale, licet non
secundum propriam natu-
ram patientis, 1.ii.105.6.ad 1.
& 12.q.94.5.ad 2. & 22.q.2.3.c.
& 3.q.44.2.ad 1

11 In naturalibus & morali-
bus non queritur quid semper
fit; sed quid fit ut in pluri-
bus, 12.q.84.1.ad 3. & qu.96.1.
ad 9. & 6.c. & qu.102.6.ad 5. &
22.q.88.9.10.c. & qu.147.5.c. &
qu.152.2.ad 3. & q.154.2.c.fin. &
q.160.5.c

12 Naturale inest semper in
solo habente naturam immu-
tabilem, 22.q.57.2.ad 1

Nazareth interpretatur flos;
ideo Christus voluit ibi conver-
sari, non autem nasci, quia
voluit forent per virtutem
converationem, non autem
per originem carnis, 3.qu.35.
7.ad 2

13 Necessitas duplex, scilicet
absoluta, & conditionata; &
hac duplicitate, scilicet ex a-
gente, & ex fine, & hac du-
plicitate, scilicet vel simpliciter,
vel quoad bene esse, 1.ii.
30.3.0. & 8.ad 1. & q.41.2. ad 5.
& 6.5.1.c. & 22.q.58.3.ad 2. &
qu.8.13.c. & q.88.2.c. & 6.ad 1.
& q.141.6.ad 2. & q.186.5.ad 5.
& q.189.2.ad 2. & 3.q.1.2.c. &
q.14.3.c. & 46.1.c. & q.65.4.c.
& qu.84.5.c

14 Necessitas ex fine duplex,

scilicet absoluta, id est sine
qua non potest aliquis vivere;
& conditionata, id est quoad
decentem statum, 22.qu.32.5.
6.c

3 Necessitas duplex, scilicet
coactionis, & obedientiae; pri-
ma tollit rationem laudi &
meriti, non autem secunda,
22.qu.58.3.ad 2. & q.81.6.ad 1.
& q.186.5.ad 5

4 Aliqua necessaria habent
causam, 1.ii.44.1.ad 2. & q.
50.5.ad 3. & 12.q.93.4.ad 4

5 + Necessitas quae provent
ex principio intrinseco, ut
omne compositum ex contra-
ries est necessario corruptibile,
est necessitas naturalis &
absoluta, 1.q.82.1.c

6 Necessarium & contingen-
tis consequuntur ens in
quantum huiusmodi, 1.ii.22.
4.ad 3

7 Necessitas coactionis ab-
soluta causat omnino involun-
tarium, & omnino exclu-
dit culpam, non autem ne-
cessitas conditionata vel mi-
sta, i. meritis, 12.q.6.4.c. & 5.
6.8.ad 1

8 Quilibet in extrema ne-
cessitate, vel fuit vel alterius,
poterit sine peccato auferre per
viam vel occulte a quoque, quia
quia tunc omnia sunt com-
munia, 22.q.21.3.ad 3. & q.32.
7.ad 3. & qu.62.5.ad 4. & qu.81.
6.6.ad 1. & 7.0. & qu.82.30.
3.ad 4

9 Necessitas non subditur
legi, 12.q.96.6.c.fin. & 22.q.147.
3.ad 2. & 4.c. & 3.q.80.5.c.fin.

10 In subventione necessi-
tiorum plus tenetur homo fi-
lio & quam parenti; sed in ho-
nore, reverentia, obedientia,
& voluntate est e converso;
quia honor filii magis depen-
det ex honore patris, quam e
converso, 22.q.32.3.ad 4

11 In extrema aereum ne-
cessitate magis licet deferre si-
los, quam parentes; quos
nullo modo deferere licet
propter beneficia, 22.q.32.3.
ad 4

12 Causa negationis duplex,
sc. negatio causa, & positi-
onem contraria, 12.q.75.1.c

13 Negatio non est proprie-

ta in specie, sed reductus ad
speciem fuit affirmativa, 1.
qu.33.4.ad 3. & 12.q.71.6.ad 1.
& qu.72.6.ad 3. & 22.qu.79.3.
ad 1

14 Omnis negatio de aliqua
re fundatur super aliquid ex-
istens in ea, 12.q.72.6.c

Negative dicitur, quando
res non habet aliquid quod
est in alio, nec debet habere;
privative vero, quando caret
eo quod debet habere, 1.ii.12.
4.ad 2

15 Negligens secundum si-
dorum dicitur, quasi nec eli-
gens, 22.q.54.2.c

16 Negligentia pertinet ad
actum interiorum, ideo oritur
ex accidia, sed pigritia & tor-
por pertinet ad executio-
nem, sc. prima tardando, &
secunda remittendo, 22.q.24.
2.ad 1

17 Negligentia deficit ab actu
principiendi per defectum
promota voluntatis; incon-
stantia vero quasi impedita ab
alio, 22.qu.53.2.c.fin. & q.54.2.
ad 3

18 Est generale peccatum,
22.q.54.1.0

19 Est peccatum mortale du-
plicitate tantum, sc. vel quando
prætermittitur alius seu cir-
cumstantia necessaria ad salu-
tem, vel ex contemptu, 22.
q.54.3.0

20 Trahitur ad aliud genus
peccati manifestus, quando
prætermittitur aliquid neces-
sarium ad salutem, 22.q.54.3.
ad 3

21 Amor minor, per defectum
fervoris charitatis, causat ne-
gligentiam venialem; per defec-
tum vero essentiae charita-
tis causat negligentiam mor-
talem, 22.q.54.3.c.ad 1

22 Directe opponitur folli-
citudini; ideo pertinet ad im-
proditentiam; sed opponitur
timori, in quantum timor ex-
citat rationem contra neglig-
entiam, 22.qu.53.prin.& qu.
54.2.0

23 Propter negligentiam
confiderandi nocivitatem, quæ
consequi possint, impunitur
homini ad poenam mala qua-
genient præter eius intentio-

nem, si dabit operam rei illi-
cite, 12.q.83.8.c.item q.74.3.
ad 2. & 22.q.62.5.ad 2

Negotia secularia contingit
duplicitate aliena traxisse, sc.
seculariter, id est vel propter
favorum hominum, vel pro-
pter luxurias, & pie, i. auxili-
um indigentiam & miserorum;
secundum est religiosam, non
autem primum, 22.q.18.3.ad
3. & qu.187.7.0. & q.188.2.ad 2.
& q.189.6.ad 1

24 Negotio de se non est
virtuosa, licet habeat turpi-
tudinem; ideo licita est, si
sit ad finem honestum vel ne-
cessarium, i. quod negotiator
loqueretur moderate, sc. vel ad
sustentationem sive domus,
vel pauperum, vel communi-
tatis, non in festo, iusto con-
trafatu, & non ad carissimam,
22.q.77.4.0

25 Communitatio naturalis est
licita clericis, non autem ne-
gotiatio; quia fit ad lucrum
terrenum, cuius debent esse
contemptores, & est cum fre-
quentia virorum; & nimis
retrahit animum a spirituali-
bus ad curas世俗的, 22.
q.40.2.c. & q.77.4.ad 3. & q.187.
2.0

26 Non omnis vendens carius
quam emit, est negotiator, sed
tantum si ad hoc emat, ut ca-
rius vendat, 22.q.77.4.c.ad 3.
& q.87.2.ad 1

27 Nemesis non potest esse de
bonis honestis, sed de bonis
temporalibus, & prohibetur
a Deo; quia temporalia sunt
quid nichil respectu æternorum,
licet secundum Aristotelem,
Nemesis sit laudabilis,
22.q.16.2.c.fin.

28 Nemesis & misericordia
contrariantur secundum æsti-
marionem, quia secunda doler,
æstimans aliquem indigna pa-
ti, sed prima gaudet, æstimans
aliquem digna pati, dolens in-
dignis bene accidere: & utrum-
que est laudabile, 22.q.30.3.
ad 2. & ad 4.item q.36.2.c

29 Neomenia celebratur quo-
libet mense in novitate lu-
nae, ad commemorandum opus
gubernacionis Dei; non autem
in plenilunio propter idola-
tiam

NE

444 NI
triām, & figurabat illumina-
tionem Ecclesie per Christum,
22.q.102.4.ad 10

1 Nescire dicitur duplicitate,
sc. metaphorice, id est reprobare,
& proprie, i. carere notitia;
primum convenit Deo res-
pectu aliquorum, non autem
secundum, 22.q.188.5.ad 1

2 Nescire illa qua quis pos-
teat, & tenetur scire, vitiosum
est, 1.qu.12.4.ad 2. & 12. q. 76.
ad 2. & 5. & e ad 3. & 9. q. 4. c. ad
2. & ad 3. & 22.q.16.2.ad 3

3 Neutrū genū est in-
forme & indeterminatum ideo
prædicatur de re perfecta &
imperfecta, de re subsistente, &
non subsistente, 1.q.31.5.ad 1

4 Nihil sit ex nihilo natu-
raliter, i. per motum, sed a Deo
sit aliquid ex nihilo per crea-
tionem, 1.q.45.2.ad 1

5 Majoris virtutis est facere
aliquid ex nihilo, quam facere
ex contrario, 1.q.45.5.ad 2

6 Beatus Nicolaus aurum
furtum in domo projiciens,
vitare voluit humanum favo-
rem, & verendum illius qui
beneficium accepit, ut effet
majus beneficium, 22.q.107.3.
ad 4

7 Ninivite speciali modo ege-
runt paenitentiam, quibus ali-
quid fuit adjunctum fidei, quam
conceperant ex predicatione
Jona, 1.q.84.7.ad 1

8 Nitore anima duplex, sci-
licet ex refugientia luminis na-
turalis rationis, & ex refugien-
tia Dei, 12.q.86.1.3

9 Duplex, sc. habitualis,
& actualis; sicut duplex ni-
tor corporis, sc. intrinsecus,
& extrinsecus, 12.q.89.1.c

10 Quod acquirit aequalē
perfectionem per se, vel per
pauciora, nobiliss. est, non au-
tem si acquirat minorem, 1.
q.77.2.0. & 12.q.55.ad 2

11 De ratione penas est, quod
noceat agenti in seipso, culpas
vero in actione, 1.qu.81.48.5.
ad 4

12 Prius est, quod nocet me-
jori, quam quod nocet pe-
ri, 12.q.39.4.ad 3

13 Naturalis inclinatio inest
homini ad repellendum no-
civa duplicitate, scilicet de-

fendendo se, ne inferantur in-
jurias, & ulciscendo illatas,
22.q.108.2.c

14 Divina providentia prote-
xit hominem in primo statu
ab omni nocivo, 1.q.97.2.ad 4

15 Non fucunt aliqua nota-
va homini a principio, sicut
funt tunc per peccatum; qua-
tamen et profun ad humili-
tatem, & ad contemplacio-
nem, 1.q.69.2.ad 2, item q. 72.
ad 2. & 3. & 22.q.16.2.ad 3

16 Neutrū genū est in-
forme & indeterminatum ideo
prædicatur de re perfecta &
imperfecta, de re subsistente, &
non subsistente, 1.q.31.5.ad 1

17 Nomen imponitur ab eo
per quod res cognoscitur, sc.
a proprietate, vel ab opera-
tione, si humanitus impo-
natur, 1.qu.33.2.ad 2. & s.c. &
qu.28.1.c. & qu.33.1. ad 3. & 2.

18 Unumquodque nomina-
mus, sicut & cognoscimus, 1.
q.12.pr. & 1.c. & 12.q.7.1.c

19 Qualibet res nomen habet
a suo complemento, 3.qu.60.
ad 2

20 Quando in aliquo inven-
tur perfecta ratio aliquis no-
minis, nullo modo prædicatur
illud nomen de eo, cum deter-
minatione diminuente, 3.qu.
23.4.c. & 23.2.3.c.ad 2

21 In rebus per se notis no-
bis idem est id a quo nomen
imponitur, & ad id quod no-
men imponitur, 1.q.12.8.c

22 Ratio nominis magis &
principalius se tenet ex parte
eius, ad quod nomen impon-
tur, quam ex parte eius, a
quo nomen imponitur, 21.q.
92.1.ad 2

23 Nomen potest duplicitate
confidari, sc. secundum pri-
mam eius impositionem, & se-
cundum extensionem eius ad
alia ex usu eius, 1.q.67.1.c.
& 22.q.57.1.ad 1

24 Nomina singularium ho-
minum semper imponuntur
ab aliqua proprietate ipsorum,
3.q.37.2.c

25 Nomina ponebantur in
circumcisione, sicut nunc im-

po-

26 ponuntur in baptismō, quasi
ante non fuerint, 3.q.37.2. ad
3. & q.0.1.ad 3

27 Omne nomen impositionis
divinitus alieno, significat ali-
quod donum gratuitam colla-
sum ei, 3.q.37.2.c

28 Nomen non sequitur mo-
dum essendi qui est in rebus,
sed ut res est in cognitione
nostra, 1.q.13.9. ad 2. & q.45.
ad 2

29 Sapientis est non curare
de nominibus, 1. qu. 54.4. ad
2. fin.

30 In iis, quae apud nos
sunt, nunquam nomen ab ali-
qua forma impositionis plura-
liter dicitur, nisi propter pro-
prietatem suppositorum, 3.qu.
37.ad 3

31 Nomen significat substi-
tutum, id est id cui nomen im-
ponitur, & significat qualita-
tem, id est id a quo nomen
imponitur, 1.q.13.1.ad 3

32 Omne nomen significans
naturalē communē potest
supponere in concreto pro
quilibet eius supposito, 3. q.
16.1.c.f. & q.35.4.c.ad 1

33 Multiplicitas nominis non
attenditur secundum prædi-
cationem, sed secundum signifi-
cationem eius, 1.0.13.10.ad 8

34 Nomen potest duplicitate
considerari, sc. secundum pri-
mam eius impositionem, &
secundum extensionem eius ad
alia, ex usu eius, 1.q.67.1.c.
& 22.q.57.1.ad 1

35 Rebus ordinatis aliquid
inest tripliciter, scilicet per
proprietatem, per excessum,
& per participationem; & a
primo tantum res nominan-
tur proprie, 1.q.108.5.c

36 Hoc nomen DEUS dicitur
ab æthin, id est ardore, vel a
theate, id est considerare, seu
videre, vel a rhein, id est cur-
rente, vel fore, 1.q.13.18.18.1.3

37 Dicitur analogice de Deo
vero, de Deo falso, & de Deo
per participationem, non au-
tem univoco, nec aequivoce,
1.q.13.9.10.0

38 Non est nomen pro-
prium, sed est nomen appellati-
vum, 1.q.13.9.ad 2. & 3.q.
38.4.ad 3

39 Est nomen operationis,
quantum ad id a quo imponi-
tur ad significandum; imponi-
tur enim ab universali provi-
dentiā rerum, sed tamen signi-
ficat naturam Dei, 1.q.13.8.0

40 Significat naturam di-
gam, ut in habeant, 1.q.13.
9.ad 2

41 Et haber aliquid universi-
tatis, sc. predicari essentialiter
de pluribus suppositis; & ali-
quid singularis, sc. non multi-
plicari in eis, 1.q.13.9.0. &
q.19.4.ad 1

42 Secundum rei veritatem
est incommunicabile, 1.q.13.
9.c.ad 2

43 Et per se supponit pro
naturalē communi; sed ex ad-
junctione supponit pro persona,
homo autem e converso, 1.q.
39.4.ad 3. & 6.ad 1

44 Potest supponere pro
omnibus & singulis personis
divinis, 1.q.19.4.0. & 3.q.16.1.
c.f. & q.35.4.c.ad 1

45 Nomina Dei non expri-
munt essentiam Dei secundum
quod est, sicut hoc nomen Ho-
mo exprimit essentiam homini-
nis, 1.q.13.1.c. & 8.ad 1

46 Deus est nominabilis a
nobis ex creaturis & imper-
fecte, non autem secundum
quod in se est & perfecte, 1.
q.13.1.0. & q.18.2.ad 2. & ad 3

47 Nomen potest duplicitate
considerari, sc. secundum pri-
mam eius impositionem, &
secundum extensionem eius ad
alia, ex usu eius, 1.q.67.1.c.
& 22.q.57.1.ad 1

48 Nomina dicta de Deo
affirmative & absolute signi-
fican essentiam eius, non au-
tem negativa, vel relata ad
creaturas, 1.q.13.2.0. & 4.6.c

49 Omne nomen commune
Deo, & creaturis prius dicitur
ab Deo quam de creaturis
quoad rem, sed e converso
quoad impositionem nominis,
1.q.13.1.6. & 6.0. & q.33.2. ad
4. & 3.0

50 Nomina, quae signifi-
cationem absolute, sunt
communia Deo & creaturis:
qua autem dicunt modum par-
ticipandi, sunt propria creaturis;
qua vero dicunt modum supereminentia sunt propria
Deo, 1.q.13.3.ad 1. & 5.ad 2

34 No

34 Nominis dicta deo ab solite dicuntur de eo ab aeterno; quæ vero dicuntur per respectum ad creaturas, dicuntur de eo ex tempore, i. qu. 13.5.0. & quæst. 34. 3.ad 2. & q. 43.2.0.

35 Quæ dicunt respectum ad creaturas consequentem actiones immanentes, dicuntur deo ab aeterno; si autem dicunt respectum consequentem actiones transientes, dicuntur de eo ex tempore, i. q. 13.7. ad 3. & qu. 14.15. ad 1. & q. 34.3. ad 2.

36 Omnia nomina dicta deo metaphorice, vel causality tantum predicantur per prius de creaturis, quam deo, i. q. 13.6.0. & q. 33.3.c.

37 Simplex & unica scientia Dei potest nominari omnibus nominibus nostra cognitionis, i. q. 14.1. ad 2.

38 Multa nomina dicta deo non sunt synonyima: quia significant idem, secundum diversas rationes, i. q. 13.4.0.

39 Nullum nomen dicitur proprie deo, quod modum significandi, sed tantum ratione significati, i. q. 12.3.0. & 12. ad 1.

40 Nomina, quæ significant perfectiones absolute, dicuntur proprie deo; quæ autem dicunt modum participandi, dicuntur deo metaphorice, i. quæst. 13. ad 2. & ad 3.

41 Omnis imperfætio debet excludi a nominibus, secundum quod dicuntur deo, i. qu. 14.1. ad 1. & ad 2. & 12. qu. 14.1. ad 2.

42 Nomina passionum, quæ important imperfectionem in suo formaliter, ut ira, tristitia, desiderium, & hujusmodi, non dicuntur deo, nisi metaphorice, alia vero dicuntur proprie, tamen sine passione, ut gaudium, & amor, & hujusmodi, i. qu. 19.11.c. & q. 20.1. ad 1. & ad 2.

43 Quanto aliquod nomen est communius, tanto convenientius assumitur in divinis, i. q. 11.1.c. & q. 33.1. ad 1.

44 Nomina negativa verius

N O
dicuntur deo, quam affirmativa, i. q. 13.12. ad 1.

45 Nominibus Dei debetur reverentia ratione rei significata, quæ est una; non autem ratione vocum, quæ sunt multa, ideo Deus dicetur in singulari, 22.q. 122.3. ad 5.

Nominales antiqui reprobanter, i. q. 14.15. ad 3.

1 Non ens non est cognoscibile, nisi secundum quod sit per intellectum cognoscibile, id est ens rationis, i. qu. 16.3. ad 2.

2 Ea, quæ in seipso non sunt, apud Deum existunt, in quantum sunt præcognita & præordinata ab eo, 12.q.91.1. ad 1.

3 Non ens non habet causam, nisi causam per accidens, i. q. 104.3. ad 1.

4 Potest esse causa per accidens, non autem causa per se, i. q. 76.1. ad 1.

Non velle sumitur dupliciter, scilicet vel in vi unius dictiōnis, vel in vi orationis: primum est infinitivus verbī nolo, non autem secundum; & primum causat involuntarium, non autem secundum, 13.q.6.3. ad 2.

5 Omnis notitia est bona, i. q. 22.3. ad 3. & 22.q.16.1.0.

1 Notio est propria ratio cognoscendi personam divinam, i. q. 32.2. ad 2. & 3.c.

2 Notiones seu relations, & proprietates personales in abstracto necessario sunt pondēra in divinis, contra Præpositivum, i. quæst. 32.2. o. & q.40.1.c.

3 Notiones in divinis non significant ut res, sed rationes, licet sint ibi realiter, i. q. 32.2. ad 2. & 3.ad 2. & ad 3.

4 Eadem notio diversis nominibus significatur, secundum diversas rationes eius, i. q. 34.2. ad 3.

5 Ad notionem requiruntur tria, scilicet dignitas, & specificatio, & origo.

6 Sunt tantum quinque, scilicet innascibilitas, paternitas, filiation, communis spiratio & profectio, & omnes notiones sunt relations, præter primam; & omnes sunt proprietates, praeter

ter penultimam; sed tantum tres sunt personales, id est constituentes personas, scilicet secunda, & tertia, & quinta, i. q. 30.2. ad 1. & q. 32.3.0.

7 Deus non dicitur quinque propter quinque notiones, nec dicitur trinus propter tres personas, & unus propter unam essentiam, i. q. 2.3. ad 2.

8 Plures notiones patris non distinguuntur realiter ab invicem; quia non opponuntur relative, nec tamen una prædicatur de alia, i. q. 32.3. ad 3.

9 Filius & Spiritus sanctus non convenient in eadem notione; quia non convenient in aliquo speciali, sicut pater & filius, i. qu. 32.3. ad 5. & qu. 35.2. c.

10 Nulla notio sumitur ex hoc, quod nulla persona est a Spiritu sancto, quia hoc non est dignitatis, sicut quod pater a nullo sit, i. q. 32.3. ad 4.

11 Nulla notio sumitur a remotione processionali, sicut sumitur innascibilitas a remotione nativitatis, i. quæst. 33.4. ad 5.

12 Notiorum triplices, scilicet per sententiam convicti, per confessionem in iure factam, & per evidentiā facti, i. q. 32.9. ad 3.

Ars notoria est illicita, quia fit per diabolos, & est inefficax ad scientiam, acquirendam, quia nullus unquam per demones scientiam acquisivit, quia ad demones non pertinet illuminare intellectum, i. qu. 64.5. ad 5. & 22.q.96.1.0.

1 Notum per se est cuius prædicatum est de ratione præcepti; & hoc dupliciter, scilicet simpliciter; & quoad nos, i. q. 2.1.0. & qu. 17.3. ad 2. & q. 8.6.c. & q. 87.1. ad 1. & 12. q. 94.3.c.

2 Dicitur dupliciter, scilicet per nihil aliud notum, ut prima principia, vel non per accidens, i. q. 87.1. ad 1.

3 Universale est notius minus universalis, quod simplificat rationem, sed non numeratus, nisi in creaturis, i. q. 30.3. ad 3.

Dare aliquid pro matrimoniis ut est in officiis, est legi-

notius universalis, quod non, & universalis est notius minus universalis, i. q. 85.3.0.

5 Per Veritatem est in communi est per se notum, etiam quod nos, non autem veritatem primam, i. q. 2.1. ad 3.

Facilius dispensandum est cum novitatis & imperfectorum in jejunis, quam cum antiquioribus & perfectis, 22. q. 127.4. ad 5. & q. 159.1. ad 4.

Noxa in ore fæcundorum sunt blasphemie, & sacrilegium materialiter, non autem formaliter, & ex eo tantum, quod sacerdotes sunt personæ sacrae, 22.q.99.3. ad 3.

1 Numerus duplex, scilicet species quantitatis, & numerus transcedens, i. q. 30.3.0.

2 Denarius est signum perfectionis, in quantum est quodammodo terminus omnium numerorum, 22.q.87.1. c. & 3. q. 31.8.c.

3 Absolutus est in intellectu tantum, i. qu. 30.1. ad 4. & 2. ad 5.

4 Pluralis frequenter ponitur pro singulari in scriptura sacra, 12.q.92.2. ad 1. & 3. qu. 46.1.1. ad 3.

5 Termini numerales transcedenter sumpti sunt in divinis, & significant ea de quibus dicuntur, addendo individuum tantum, sed ut pertinet ad genus quantitatis, non dicuntur in divinis, nisi metaphorice, 22.q.30.3.0.

6 Terminii numerales in divinis sunt in plus quam essentia, vel relatio, vel motio, & significant utrumque, si adiungantur eis, i. q. 10.3. ad 1.

7 Numerus numeratus in creaturis dicit totum & partes, non autem in divinis, sed absolutus etiam in divinis dicit totum, & partes secundum rationem tantum, i. qu. 30.1. ad 4.

8 Numerus absolutus mensuratur etiam in divinis secundum rationem; non autem numeratus, nisi in creaturis, i. q. 30.3. ad 3.

Dare aliquid pro matrimoniis ut est in officiis, est legi-

citum, non autem ut est sacramentum, vel pro conditione nuptiarum, sed effet simonia, 22. q. 102. ad 6.

1 Nutrire non convenit forma, nec materia, quia omne nutritius convertitur in nutrimentum, & manet, 3. q. 77. 6.c.

2 Nullum sensibile nutrit, praeceps tangibile, sed sapor est signum alimenti convenientis, & delectamentum ejus, 22. q. 141. 5.o

3 Nutri dicuntur signa ad visum, sicut locutio ab auditu, 1. q. 117. 1.o

Nyctorax est acuti visus in nocte, i. significat eos, qui sunt alii in temporalibus, & hebetis visus in die, id est in spiritualibus, 12. qu. 102. 6.ad 1

1 Obedientia non est virtus theologica, sed est virtus moralis, 22. q. 104. 2.ad 2

2 Est medium duorum vi-
tiorum, scilicet superfluum &
diminutum, sed superfluum
ejus non est secundum quanti-
tatem, sed secundum alias cir-
cumstantias, scilicet vel cui non
debet obediens, vel in quibus
non debet, 22. q. 104. 2.ad 2

3 Est pars justitia specialis,
sed improprialis, 22. q. 4. 7. ad 3.
& q. 104. 2.ad 2

4 Proprium objectum obe-
dientiae est praeceptum faci-
tum vel expressum, i. volun-
tas superioris, quoquecumque
modo innoteat, 22. qu. 2. 5.
ad 3. & qu. 104. 2.c. ad 2. & ad 3.
& 3.ad 1

5 Importat necessitatem res-
pectu ejus quod praecepitur;
& voluntatem respectu imple-
tationis praecepti, 3. q. 47. 2.ad 2

6 Est in voluntate subje-
ctive, 22. q. 2. 5.ad 3

7 Dicitur duplicititer, scilicet,
i. omnis executio cuiuscumque
quod potest esse sub prae-
cepto, quacunque intentione; &
proprii, i. intendens specia-
lem rationem objecti, scilicet prae-
cepti. Primo modo est virtus
generalis, secundo autem mo-

do est virtus specialis, 22. q.
4.7.ad 3. & q. 104.2.0. & 3.ad 1

8 Tripliciter, scilicet indiscreta,
qua etiam in illicitis obedit;
imperfecta, sed sufficiens ad
saltem, qua scilicet obedit in
iis ad quae obligatur; & per-
fecta, qua scilicet obedit in o-
mnibus licitis; ad secundam
tenetur quilibet, sed ad pri-
mam, & tertiam nullus re-
ner, 22. q. 104. 5.ad 3

9 Omnis obedientia est ea-
dem in specie, sed caufatur ex diversis speciebus reveren-
tia, 22. q. 104. 2.ad 4

10 Bonum necessarium ad
salutem non debet dimitti
propter obedientiam, sed
quodlibet aliud, 22. qu. 104. 3.
ad 3

11 Omnes actus virtutem, ut
sunt in praecpto, pertinent ad
obedientiam, 22. q. 104. 2.ad 2

12 Obedientia non est prior
aliis virtutibus, nec tempore,
nec natura, 22. q. 104. 2.ad 2

13 Est major omni alia vir-
tute morali, sed est minor
virtutibus Theologicis, 22. q.
104. 3. o

14 Procedit ex reverentia
superiorum, ideo respexi
praelati continentur sub obser-
vancia; sub pietate vero respesta
parentum, sed respectu Dei,
pertinet ad devotionem, qua
est principalis actus religionis,
22. q. 104. 3.ad 4

15 Obedientia generalis re-
quiatur ad fidem; sed obe-
dientia specialis sequitur eam,
22. q. 4.7.ad 3. & q. 104.3.ad 2

16 Charitas sine obedientia
esse non potest, 22. q. 104. 3.c.h.

17 Obedientia est ut mater
omnium virtutum, quia can-
fatur & conservatur per
actum ejus, charitas vero ut
finis, 22. q. 104. 2.ad 2

18 Quanto minus habet de
suo, tanto melior est secun-
dum apparentiam, non autem
apud Deum, 22. q. 104. 2.ad 3

19 Pervertitur omnibus sacri-
ficiis, 3. q. 47. 2.c

20 Omnis voluntas creature
tenetur obediens praeceptis Dei,
22. qu. 104. 4. 5. o. & quæst. 154. 2.
ad 2

21 Quilibet tenetur jure na-
tu-

furali & divino obediens suo
superiori, scilicet homo homini, 22.
q. 69. 1.c. & q. 88. 10. ad 2. & qu.
104. 1. o. & 5. princ. & 6. ad 2

22 Homo non tenetur obe-
diens homini in pertinenti-
bus ad interiorum motum vo-
luntatis, vel ad naturam cor-
poris, sed Deo, 22. q. 104. 5. c.
ad 2. & 6. ad 1. & q. 122. 4. ad 3.

23 Majori potestati magis
est obedientium, quam minori,
qua totaliter subiecti ei, vel
in quibus subiecti ei, 22. q. 104. 5.
c. & 105. 2. c.

24 Subditus non tenetur in
omnibus obediens suo superio-
ri dupliciter, scilicet propter prae-
ceptum majoris potestatis, vel
in quibus non subiecti ei, 22.
q. 69. 1. ad 1. & q. 104. 5. o. & q.
186. 2. c.

25 Sacrales tenentur obe-
diens prælati suis spirituali-
bus, in iis tantum quæ pro-
misserunt in baptismo, 22. qu.
186. 5. ad 1

26 Subditus non tenetur
obediens prælaio suo spiritua-
lii præcipenti sibi, quod re-
velet culpam fratris sui omni-
no occultant, sed peccaret
uterque, 22. q. 31. 7. ad 5. & qu.
70. 1. c. ad 2

27 Religiosi tenentur obe-
diens suis prælati in iis tantum,
qua in regula continentur di-
recte, i. expresse, vel indire-
cte, i. implicite, ut mutua
obsequia, & p[ro]p[ri]eta, & huius-
modi, 22. q. 104. 5. ad 3. & quæst.
186. 5. ad 4

28 Eremita & prælati reli-
gionum tenentur obediens Epi-
scopis in omnibus, sicut & alii,
& specialiter in iis quæ sunt
religionis; nisi sint exempti,
qui tamen exempti tenentur
obediens summo Pontifici, 22.
q. 67. 1. ad 3. & q. 186. 5. ad 3

29 Christiani tenentur obe-
diens principibus secularibus,
si habent iustum dominium, si
licita præcipiunt, & de fiscis
arabibus, alter autem non, 21.
q. 104. 6. o.

30 Miles tenetur obediens du-
ci in rebus bellicis tantum; &
servus domino suo in servili-
bus; & filias parti in rebus

domesticis & disciplina; &
quilibet superiori suo, secun-
dum rationem superioritatis;

22. q. 104. 5. o.

31 Miles debet magis obe-
dire duci in rebus bellicis, &
civis rectori in civilibus,
quam patri; sed in rebus do-
mesticis est e converso, 22. q.
26. 8. ad 3

32 Objectum non est materia
ex qua, sed est materia circa
quam. & habet rationem for-
mae, in quantum dat spe-
ciam, 12. q. 18. 2. ad 2. & q. 73.
3. ad 1

33 Proprium objectum po-
tentia vel habitus est illud,
sub cuius ratione formalis o-
mnia referuntur ad potentiam
vel habitum, 1. q. 1. 7. c. princ.
& 12. q. 1. 3. c.

34 Objectum potentia vel ha-
bitus duplex, scilicet materiale, &
formale, 1. qu. 1. 3.c. & 22. q.
1. 1. c.

35 Diversitas formalis objeci-
ti diversificat potentias vel ha-
bitus, non autem diversitas
materialis, 1. q. 1. 3.c. & q. 59.
2. ad 2. & ad 1. & 4. c. & q. 77. 3.
c. & 12. q. 54. 2. ad 1. & q. 57. 2. ad
2. & 22. q. 59. 2. c. ad 1

36 Diversitas objecti duplex,
scilicet secundum naturam
ejus, & secundum virtutem
agendi: prima caufat materia-
li diversitatem passionum,
secunda vero caufat diversita-
tem formalem & specicanam,
12. q. 23. 4. c. & q. 10. 2. c.

37 Ratio objecti diversa, fe-
condum universale, & particu-
lare, vel secundum rotam
& partem, facit unam atrem,
vel unam virtutem esse prin-
cipalem respectu alterius, 22.
q. 50. 3. c.

38 Objecta diversorum gene-
rum æqualiter semper sunt di-
versariorum potentiarum; non
antein si sint diversorum gene-
rum inæqualiter, 12. qu. 8. 2.
ad 2

39 Potentia superior reficit
universali rationem ob-
jecti, quam potentia inferior,
1. q. 1. 3. ad 2. & q. 59. 4. c. & q.
77. 3. ad 4. & q. 78. 1. c.

40 Habitus Morales, & eorum
aditus nominantur & speci-
fici-

450 O B
cuntur ex objecto & fine pro-
prio , 12. q. 12. 2. c. & q. 21. 1. ad
2. & 22. q. 19. 3. 4. 5. c. & q. 23. 4.
c. & q. 24. 4. c. & qu. 25. 1. c. &
q. 47. 5. 11. c. & qu. 50. 2. 3. c. &
q. 59. 2. ad 1. & q. 81. 3. c. & q.
374. 1. c.

10 Quando ratio objecti , &
objedum materiale sub uno
actu referuntur ad potentiam
& habitam , tunc non disingu-
nuntur potentiae vel habitus
utriusque , 12. q. 57. 2. ad 2

11 Non semper objectum a-
ctionis humanae est objectum
potentiae activae , sed potentiae
passive aliquando ; nec semper
objectum potentiae activae est
effectus eius , sed quandoque
est materia eius circa quam ,
12. q. 18. 2. ad 3

1 Oblatio est omne quod
exhibetur in cultu . Dei ; sacri-
ficium vero est , si inde fiat a-
liquod sacram consumeadum ,
22. quæst. 85. 3. ad 3. & qu. 86.
3. c.

2 Da a pauperibus non di-
cuntur sacrificia , nisi impro-
prie , in quantum dantur pro-
pter Deum ; nec dicuntur obla-
tiones , 22. q. 86. 7. ad 1

3 Ad oblationes aliquis te-
netur quadrupliciter , scilicet ex
conventione præcedenti , de-
putatione , indigentia minis-
trorum , & consuetudine , non
autem ex præcepto legis , 22.
q. 86. 1. o.

4 Oblatio debita tertio , &
quarto modo est voluntaria ,
quoad quantitatem , & spe-
ciem rei ; & non ex necessi-
tate præcepti , 22. q. 86. 1. c.

5 Oblatio animalium cæci , &
clandi reddetur illicita tri-
pliciter , scilicet ratione Dei ,
contemptus , & voti , 12. q. 102.
3. ad 7. item 22. q. 86. 3. ad 3.

6 In nova lege potest fieri
de qualibet re , praterquam de
injuste acquisitis ; non autem
in veteri lege , propter signifi-
cationem , 22. q. 86. 3. o.

7 De mercede profitibili pro-
hibetur in lege veteri propter
immunditiam ; in nova vero
lege propter scandalum , 22.
q. 102. 3. ad 7. & 22. q. 32. 7. ad
2. & q. 86. 3. ad 1

8 Non dantes oblationes

O B
debitas possunt puniri per sub-
tractionem sacramentorum ;
non tamen a fæcere cui de-
bet , ne fæcere videantur
per sacramentorum exhibi-
tionem aliquid exigere , sed
per superiori aliquem , 22.
q. 86. 1. ad 3

9 Oblationes ad solos fæ-
cetes perirent , vel pro se , vel
pro pauperibus , vel pro cul-
tivo divino , 22. q. 86. 2. o.

10 Religiosi possunt recipere
oblationes tripliciter , scilicet
pauperes , ut ministri , & ut
curati , si parochia sint eorum ,
22. q. 86. 2. ad 2

11 Oblationes non confe-
ratae possunt cedere in usum
laicorum per dispensationem
fæcetorum , sed oblationes
conferatae non , 22. qu. 86. 2.
ad 3

12 Oblatio parva , cum ha-
mili mente , & pura dilectio-
ne purgat peccata venitalia , &
mortalia , 22. q. 86. 3. ad 3

13 Oblatio Melchitesque fig-
urabat sacrificium nostrum
quoad materiam , sed quoad
passionem Christi figurabat a-
gnus , & alia sacramenta ve-
teris legis , 3. q. 61. 3. ad 3

1 Obligari potest unus pro
alio in iis tantum , ad quaenam
tenentur , 3. q. 71. 1. ad 1

2 Præceptum non obligat
antequā sit divulgatum , 12.
q. 90. 4. ad 2. item ad 3

3 Obligatio sit homini verbo
exteriori ; Deo autem verbo
interiori , 22. q. 88. 1. c.

4 Homo maxime Deo obli-
gator ad fidelitatem , ratione
domini , & beneficiorum , 22.
q. 88. 3. c. ad 1

5 Ex qualibet promissione
sit obligatio juris naturalis ,
secundum honestatem , non
autem juris civilis , 22. qu. 88.
3. ad 1

6 In fine primi septennii
homo , incipit esse aptus ad
promittendum aliquid in futu-
rum , & præcipue ad qua-
ratio naturalis inclinat , non au-
tem ad obligandum se perpe-
tuò , 22. q. 10. 2. o.

7 In fine secundi septennii
homo potest se obligare de
pertinentibus ad propriam per-

O B
sonam , scilicet vel ad religia-
pem , vel ad conjugium ; sed
post tertium septennium eriam
de aliis , 22. q. 88. 8. ad 1. & q. 104.
5. c. fn.

1 Obscuritas intellectus tri-
plex , scilicet ex esse ex nihil-
to ; prima est in omni intel-
lectu creato ; secunda est tan-
tum in homine , etiam in sta-
tum in homine post pecca-
tum , 1. qu. 94. 1. 3. & 22. q. 5.
1. ad 1

1 Observatio est sub pie-
tate , sicut pietas est sub reli-
gione ; et est virtus specialis ,
per quam honoratur persona
in dignitate constituta , 22. q.
80. c. & qu. 102. 6. & qu. 103.
3. c.

2 Directe resipicit personam
excellentem ; idem secundum
diversas rationes excellentiae
diversa species habet , 2. q.
104. 2. ad 4

3 Exhibere honorem perfos-
tis in dignitate constitutis
contingit dupliciter , scilicet
ratio propria personæ , vel ref-
pesu boni communis ; pri-
mum pertinet ad observan-
tiam , secundum vero ad piet-
atem ; ideo pietas est dignior
observantia , 22. q. 102. 3. o.

4 Obstetricia non fuit in na-
tivitate Christi : sed mater ei-
ius omnia per se fecit , 3. q. 35.
6. ad 1

5 Ad bonum communis
est licitum , quanto potest fieri
sine periculo bonorum , 12. q.
100. 8. ad 3. & 22. qu. 25. 6. ad
2. & q. 64. 2. o. & 3. 6. c. & q. 65.
2. c. & q. 108. 1. 3. o.

6 Mors infusa per judicem
peccatori prodest ei , si con-
vertatur , ad culpe expia-
tionem ; si vero non convertatur ,
prodest ei ad terminationem ;

quia per hoc tollitur ei potes-
tas amplius peccandi , 22. qu.
25. 6. ad 2

7 Occidere justum est gra-
vius peccatum , quam occide-
re inuste peccatorem , 22. q. 64.
6. ad 7

8 Moyles occidens Egy-
ptum non peccavit , qui vel
hoc fecit ex inspiratione Dei ,
vel defendendo injuriatum ;
vel potest dici secundum Aug.
in qu. e.o. factum Moylis quidem
vitiosum fuisse ; tamen
item signum virtutis eius
qua populum liberatus erat ,
22. q. 60. 6. ad 2

9 Clericis non licet occi-
dere peccatores , licet hoc li-
ceret fæcetibus veteris
legis ,

O C 451
fat ; in damnum proximi : quia
animalia bruta sunt , vivunt ,
& conservantur propter homi-
nam , 22. q. 64. 1. o. item 2. c. ad
3. item 3. ad 2

2 Bruta occidi mandatur a
Deo in damnum dominorum
suorum ; & ad detestacionem
peccati , & ad exemplum , 12.
q. 105. 2. ad 1. item 22. q. 108.
4. ad 3

3 Occidio animalium in fa-
cincis erat utilis , non qui-
dem secundum se , sed extenu-
plici ratione secundum glo-
sum , scilicet ut Deo quis animalia
offerret potius quam idolis ;
ad Bagelandum durum in-
quantum erat ad satisfacio-
nem ; ad instruendum insuffien-
tem ratione significacionis ; ad
offensionem delicti & humane
infirmitatis ; ad manifestatio-
nem & testimonium gratia ; &
ad futurorum significacionem ,
12. q. 102. 3. ad 5

4 Nulli licet occidere pec-
catores , nisi auctoritate prin-
cipis , 22. q. 64. 3. o. & 5. ad 2. &
ad 3. & 7. c. & q. 65. 1. c. ad 2

5 Ad bonum communis
est licitum , quanto potest fieri
sine periculo bonorum , 12. q.
100. 8. ad 3. & 22. qu. 25. 6. ad
2. & q. 64. 2. o. & 3. 6. c. & q. 65.
2. c. & q. 108. 1. 3. o.

6 Mors infusa per judicem
peccatori prodest ei , si con-
vertatur , ad culpe expia-
tionem ; si vero non convertatur ,
prodest ei ad terminationem ;
quia per hoc tollitur ei potes-
tas amplius peccandi , 22. qu.
25. 6. ad 2

7 Occidere justum est gra-
vius peccatum , quam occide-
re inuste peccatorem , 22. q. 64.
6. ad 7

8 Moyles occidens Egy-
ptum non peccavit , qui vel
hoc fecit ex inspiratione Dei ,
vel defendendo injuriatum ;
vel potest dici secundum Aug.
in qu. e.o. factum Moylis quidem
vitiosum fuisse ; tamen
item signum virtutis eius
qua populum liberatus erat ,
22. q. 60. 6. ad 2

9 Clericis non licet occi-
dere peccatores , licet hoc li-
ceret fæcetibus veteris
legis ,

10 Occidens etiam volentem
hoc facit injuriam occiso, &
Deo, & reipublica; ideo Da-
vid damnavit dicentes, occi-
di Saul, 3. q. 47. 6. ad 3.

11 Occidens se quacunque
de causa semper est peccatum
mortale; nisi hoc fiat ex inspi-
ratione Dei, sicut Samson, per
quem Deus miracula faciebat;
sicut quadam sancta mulier,
quarum memoria in ecclesia
celebratur, 22. q. 59. 3. ad 2. &
6. q. 64. 5. o. & q. 124. 1. ad 2. &
3. q. 47. 6. ad 3.

12 Occidens se facit injuri-
am Deo, in quantum est ali-
quid Dei, i.e. creatura & ima-
go eius; & injuriam civitatis
vel communis, in quantum
est pars eius; ideo punitur fe-
cundum legem divinam, &
secundum humanam senten-
tiam carentia sepulchorum;
22. q. 59. 3. ad 2. & q. 64. 5. c. & 3. q.
47. 6. ad 3.

13 Nullo modo licet occi-
dere innocentem, nisi de man-
dato Dei, 12. q. 14. 5. d. 2. & q.
300. 8. ad 3. & 22. q. 64. 6. o. &
104. 4. ad 2. & q. 154. 2. ad 2.
& 3. q. 47. 6. ad 3.

14 Perentiens seu occidens
prægnantem est homicida; &
est irregularis, si sequatur mors
eius, vel mors foetus animati
anima rationali, 22. q. 64. 8.
ad 2.

15 Gravissimum peccatum
injusit hominem corporaliter,
quam occidens eum fortuna-
liter; quia primum incedit,
& causat sufficienter; non au-
tem causat sufficienter secun-
dum, quod tametsi est peccatum,
22. q. 73. 8. ad 3. & 22. q. 73. 3. o.
ad 2. & q. 115. 2. ad 2.

16 Christus occisus fuit ab
aliis, & non a se; nisi indirec-
te, nec impediendo cum pos-
set, 3. q. 22. 2. ad 1. & q. 45. 3. ad
2. & q. 47. 1. o. & q. 50. 1. ad 2. &
q. 51. 3. c.

17 Peccatum occidentium
Christum fuit maximum quo-
ad Pontifices & Judas; mini-
mum vero quoad alios, 3. q. 47.
4. ad 2. & 6. o.

18 Occidens invadente se

O D

defendendo se cum moderam-
re inculpatam tutelæ, nec in-
tendens mortem ejus, non
peccat, 22. q. 64. 7. o.

19 Quilibet occidens homi-
nem, etiam defendendo se, &
quilibet participans in causa
sanguinis, est irregularis, 22.
q. 50. 2. c. 6. & q. 64. 7. ad 3. &
qu. 108. 4. ad 2.

20 Occidens hominem in ca-
sa non est homicida, nec est
irregularis, si dabit operam
rei licita, & adhibito debiti-
tum diligentiam, 22. q. 64. 8. o.

1 Occultatio quandoque est
causa peccati, scilicet virga-
ea ad peccatum, ut in furto,
fraude, & dolo; quandoque
vero est circumstantia dimi-
nuens peccatum ratione ver-
cundia, vel contra scandala-
lum, 22. q. 66. 8. ad 1.

2 Ociosum verbum, quod
plerunque est peccatum venia-
le, potest eriā esse peccatum
morale, 12. q. 72. 6. ad 1. & f.

1 Odium est dissonantia ap-
peritus animalis, vel appetitus
rationalis ad apprensorum
ut discovenientis; sicut amor
est conformatio eius ad con-
veniens, 12. q. 29. 1. 2. c.

2 Non potest esse virtus ca-
pitale, quia amor verbi, &
odium veri sunt prima
passione, sed apparentis sunt
ultime, 22. q. 34. 5. o. & 6. c. &
q. 158. 7. ad 1.

3 Potest esse prima passio,
non autem potest esse prima
peccatum, sed ultimum, 22.
q. 34. 5. o. & 6. c.

4 Omne odium in prox-
imum quoad nataram vel gra-
tiam, est peccatum, non autem
odium in proximum quoad
culpam, 22. q. 25. 6. o. & q.
34. 3. o.

5 Est maximum peccatum
contra proximum, quoad in-
ordinationem peccantis; sed
actus exterior est maximum
peccatum, quoad nocen-
tum, 22. q. 34. 4. o.

6 Est subjective in concupi-
scibili, 1. q. 61. 2. ad 3. & 12. q.
23. 1. 2. c. & 4. c.

7 Bonum sub ratione boni
non potest odiri, nec in uni-
versali, nec in particulari; sed

verum & ens possunt odiri in
particulari tripliciter, scilicet
ut verum est castum & ori-
ginaliter in ipsis rebus; vel ut
est in cognitione ipsius homi-
nis, vel ut est in intellectu al-
terius; non autem possunt odiri
in universali, 12. q. 29. 5. o.
& 22. q. 34. 1. c.

8 Sicut bonum est objecum
amoris, sic & malum est objec-
um odii, 12. q. 29. 1. o.

9 Omne impeditus a beatitudine
debet odiri, 22. q. 26. 7.
ad 1. & q. 34. 3. ad 1.

10 Nullus potest odire, nisi
per accidens, scilicet objecum
malum quod videtur bonum, vel
e converso, & ratione sui, quod
videtur principale, & non est,
12. q. 29. 4. o. & 22. q. 25. 7. o.

11 Dissonantia est causa odii,
& convenientia est causa amo-
ris, 12. q. 29. 1. 2. c.

12 Odium convenientis po-
nit oriri ex acedia, quam
ex ira; quia prius & direximus
oritur odium ex tristitia, ex
qua etiam ira causatur, 22.
q. 34. 6. o. & q. 158. 7. ad 2.

13 Deus non potest odiri se-
cundem se, sed oditur a da-
mnatis & malis secundum ef-
fectus eius, qui interdum eo-
rum voluntati contrariantur,
1. q. 60. 5. ad 5. & 22. q. 13. 4. o.
& 6. ad 2. & q. 34. 1. o.

14 Odium proximi est prius
odio Dei, sed dilectione Dei est
prior dilectione proximi, 22.
q. 34. 6. ad 2.

15 Odium Dei est gravissi-
mem omnium peccatorum, &
est gravissimum infidelitas,
12. q. 73. 4. ad 3. & 22. q. 34. 2. o.
& q. 39. 3. ad 3.

16 Maxime est peccatum in
spiritum sanctum, secundum
quod peccatum in spiritum
sanctum nominat aliquod ge-
nus speciale peccati; sed o-
dium Dei non numeratur
in omni specie eius, 22. q. 34. 2.
ad 1.

17 Deus odit peccatores, in-
quantum non vult eis bonum
vita eterna, sed amat omnes
creaturas, in quantum vult eis
aliud bonum, 1. q. 20. 2. ad 4.
& q. 23. 3. ad 1.

18 Deus odit peccatores, in-
quantum non vult eis bonum
vita eterna, sed amat omnes
creaturas, in quantum vult eis
aliud bonum, 1. q. 20. 2. ad 4.
& q. 23. 3. ad 1.

19 Olocaustum in lege vereri
totum

Offensa Dei est infinita ex
parte aversionis, sed est finita
ex parte conversionis, &
nostrī atus, 12. q. 87. 4. c. ad 2.
& 3. q. 1. 2. ad 2.

1 Officia humana pertinentia
ad singulares personas, com
quibusunque ordinibus
angelorum similitudinem ha-
beant, diriguntur per ultimum
ordinem, in quantum partici-
pant virutes superiorum: sed
officia quae ad multitudinem
pertinent, diriguntur per prin-
cipes, vel archangulos. Et ideo
homo in prælatione constitutus
illuminatur ab angelo infe-
riori de iis, quae ad statum
personæ sua pertinent, sed ab
angelo principe de iis que spe-
cant ad regimen multitudi-
nis, 1. q. 113. 2. ad 1.

2 Officia humana, ex quibus
homines licite vivunt lucran-
tur, five manibus, five pedibus,
five lingua flante, intelligenti-
bus sub opere manuali, 22. q.
187. 3. c.

3 Quilibet obligatur ad exe-
quendum officium quod acce-
pit, 3. q. 67. 8. c.

Officium dicens in ecclesia
propter distributionem sicut
propter principalem finem,
peccat mortaliter per simili-
tudinem, non autem sicut sunt
ibi necessaria ad viatum, vel
quasi stipendum, 22. q. 100. 2.
ad 2.

1 Offusatio lunæ non est
propter interpositionem vel
umbra aliquius rei, sed ex
hoc quod est ultimum celum;
ideo convenit cum ultimo e-
lemento, scilicet cum terra; nec
unquam officium lunæ remo-
vebitur, 1. q. 102. 1. ad 1.

2 Oleum tantum olivarum
proprie dicitur oleum: alii
vero liquores dicuntur oleum
per similitudinem tantum, 3.
q. 72. 2. ad 3.

3 Oleum significat gratiam,
& misericordiam Dei, 12. q.
102. 3. ad 1. & 3. q. 72. 2. o.

1 Olfatus hominis non per-
cipit nisi excellentias odorum
propter maximam humidita-
tem cerebri, 1. q. 91. 3. ad 1.
item q. 115. 5. ad 1.

totum comburebatur, & offerebatur specialiter Deo ob reverentiam maiestatis, & amoris bonitatis eius, 12. q. 102. 3. ad 8 & ad 10.

3 Inter omnia sacrificia holocautum erat perfectissimum; secundum vero locum in sanctitate tenebat hostia pro peccato; tertium hostia pro gratiarum actione; quartum hostia ex voto, quia homo maxime obligatur Deo; primo propter eius maiestatem; secundo propter offendam; tertio propter beneficia recepta; quarto propter beneficia sperata. Ideo de primo sacrificio nihil comedebatur, secundum comedebatur tantum a sacerdotibus in atrio, & ipsa die sacrificii; tertium comedebatur ubique in Hierusalem ea die; quartum vero comedebatur etiam in crafino, 12. q. 102. 3. ad 10.

1 Omisso importar prætermissione boni debiti in ordine ad legem divinam, vel humanam, vel in ordine ad proximum; primo modo opponitur iustitia legali, secundo vero modo iustitia speciali, 22. q. 79. 3. corp.

2 Non requiri aliquem aetum, sed consistit in sola negatione actus debiti, 12. q. 71. 1. & 22. q. 54. 2. ad 2. & q. 79. 3. corp.

3 Est voluntaria, quia est in potestate voluntatis, non autem per adam voluntatis, 12. q. 71. 5. ad 3.

4 Pertinet ad actum exteriorem, & est effectus negligientiae, & opponitur iustitia, 22. q. 54. 2. ad 2.

5 Non habet rationem culpe, nisi secundum quod opponitur precepto affirmativi; ideo non est peccatum tempore obligationis, quo iterato iteratur peccatum, 12. q. 71. 5. ad 3. & q. 75. 2. ad 5. & 22. q. 79. 3. ad 3.

6 Ut opponitur iustitia legali, est generale peccatum, speciale vero, ut opponitur iustitia speciali, 12. q. 79. 3. corp.

7 Non est peccatum originale, sed est peccatum actuatum, 22. q. 79. 3. ad 1.

8 Peccatum omnissimis, & peccatum commissoris, differentia specie materialiter, non autem formaliter, 12. q. 71. 6. o.

9 Omisso debet postdamni, & pena sensus, ratione radicis ex qua procedit, licet non necessario habeat adiuvalem conversionem ad bonum commutabilem, 22. q. 79. 4. ad 4.

10 Generale est omni sacrificio, quod si omittatur, aliquid de substantia sacramenti, oportet illud reiterari, 1. q. 38. 6. c.

11 Omnipotentia non potest communicari creaturæ, 21. q. 178. 1. ad 1. & 3. q. 13. 1. c.

12 Filius Dei est omnipotens, & est aequalis patri in omnipotencia, 3. q. 42. 6. o.

13 In anima Christi non fuit omnipotencia simpliciter, nec respectu motus creaturarum, nec respectu propria voluntatis, nec respectu proprii corporis, 3. quæst. 13. o. & q. 21. 1. ad 1.

14 Omnipotentia Dei non excludit impossibilitatem, & necessitatatem a rebus, 1. q. 25. 2. ad 4.

15 Onocrotalus est avis orientis, habens rostrum longum, & in fauibus habens folliculos, in quibus primo ponit cibum, & post horam ponit in ventre, & significat avaros, 12. q. 102. 6. ad 1. o.

16 Operatio non recipit specimen, ut operante, sed a principio operationis, 3. quæst. 19. 1. ad 3.

17 Omnis operatio motus quidam dicitur, 1. q. 73. 1. c. & 12. q. 3. 2. c.

18 Modus operandi coquilibet rei sequitur modum effendi eius, 1. q. 89. 1. c.

19 Sic unitas motus requirit unitatem termini, sic unitas operationis requirit unitatem obiecti, 1. q. 58. 2. c.

20 Omnis operatio naturam terminatur ad unum semper, & procedit vel ab uno principio intrinseco, sc. a forma rei naturalis, vel ab agente extrinseco, ut in occultis operibus naturæ, 12. q. 95. 2. c.

non hominis etiam in ﬁnito, ideo non est opus mortuum, 3. q. 69. 10. ad 1.

21 Opera bona facta in charitate transeunt actu, & manent merito; ideo possunt mortificari, 3. q. 89. 4. ad 1.

22 Peccatum mortale mortiﬁcat opera iusta prius facta quoad meritum vita æternæ: non autem quoad remissio nem culpæ, & quoad satiationem, 3. q. 88. 1. ad 3.

23 † Opera mortua sunt memoria, non quidem proprie, id est ex condigno, sed quasi similitudinarie, id est ex congruo, & hoc respectu triplicis boni, sc. consecutionis bonorum temporalium, dispositio- nis ad gratiam, & austeritudinis bonorum operum, 3. q. 89. 6. ad 3.

24 + Opera mortiﬁcata re- vivescunt per penitentiam, non autem opera mortua, 3. q. 89. 5. 1. o.

1 Opinio est actus intellectus declinantis in unam partem contradictionis, cum formidine alterius, unde opinio est quoddam debile & insipidum, secundum Philosophum, 1. q. 79. 9. ad 4. & 22. q. 1. 4. c. & q. 2. 1. c. & 9. ad 2. & q. 63. 1. corp.

2 Non potest esse de aliquo visto per sensum, vel per intellectum, 1. q. 1. 4. c.

3 Opiniones contradictionum non sunt contradictiones, sed sunt contraria, 1. q. 17. 4. ad 1. & ad 3. & 12. q. 53. 1. c. & quæst. 64. 3. ad 1. & q. 77. 2. ad 3.

4 Opinio multorum est vera vel simpliciter, vel secundum partem, 12. q. 5. 3. ad 3.

5 Opinio & suspicio possunt esse veri & falsi; ideo non sunt virtutes intellectuales, quia illæ sunt tantum veri, 12. quæst. 4. c. & q. 57. 2. ad 3. & 3. ad 1.

6 Aliquis potest simul habere scientiam veram, vel opinionem veram de uno contradictorio in habitu, & falsam de altero contradictrio in actu, vel e contrario; non autem utramque simul in actu, 1. q. 46. 1. ad 3.

7 Habens malam opinionem de

O P
de proximo , sine causa suffi-
cienti , contemnit eum , &
injuriatur ei , 22. q. 50. 3. ad
2. & 4. o.

1 Oppositio in sui ratione
includit distinctionem , 1. q. 28.
2. corp.

2 Oppositio relations dupli-
citer differet ab aliis opposicio-
nibus ; quia semper unum a-
liorum oppositorum removeret
alterum ; & semper unum est
imperfectum respectu alterius ,
non autem in relativis , 1. q.
40. 2. ad 3.

3 Nulla oppositio est in di-
vinis præter oppositionem re-
lativam , 1. q. 40. 1. ad 3

4 Opposita possunt prædicari
ad eodem secundum diver-
sa , non autem secundum i-
dem , 3. q. 16. 4. ad 1

5 + Quot modis dicitur u-
nam oppositorum , tot modis
diciunt & reliquum , 22. q.
51. 2. ad 1

6 Cognitio unius oppositi
non tollitur per cognitionem
alterius oppositi , sed magis
juvatur , 1. quest. 14. 10. c. &
22. princ.

1 Opprobrium seu vituperium
est testimonium de defe-
ctu aliquius , & præcipue se-
cundum aliquam culpam , 22.
quest. 154. 3. c.

1 + Optimum opponitur pe-
nitus , secundum Philos. 22.
qu. 34. 2. ad 4. & 4. ad 2

1 Opus creationis mundi est
quoad esse , opus autem di-
stinctionis est quoad virtutes
in communii ; sed opus orna-
tus est quoad specialia , vel
extrinseca , 1. q. 65. princ. &
qn. 70. 1. c. & q. 74. 1. o.

2 Fuit ante omnem diem na-
tura , non autem tempore se-
cundum Augustinum , secundum
autem alios , etiam tempore ,
1. q. 74. 1. ad 2

1 Oratio est actus rationis
præctica , scilicet quia est vel
peritio decentium a Deo , vel
alcentus mentis in Deum , 22.
q. 83. 1. o. & 3. ad 1. & 3. q. 21.
1. c. ad 3. & 2. o.

2 Est actus virtutis , scilicet
latriæ , non autem est actus
doni intellectus , 22. q. 83. 3.
o. & 15. corp.

3 Est quodammodo desiderii
nostrî interpres apud Deum ,
22. q. 83. 1. ad 1. & 3. c. ad 2.
& 2. c. princ.

4 Necessaria est post baptis-
mum proper impugnantia in-
terioris , & exterioris , 3. q. 39.
3. c. fin.

5 Est in præcepto religionis,
quod ipsum petere , sed quo-
dâ refe aliquid desiderare ca-
dit sub præcepto charitatis , 22.
q. 83. 1. ad 2

6 Conveniens est orare ; &
triplex error circa orationem
reprobatur , scilicet ponentum
quod res humanae non regu-
natur divina providentia ; & po-
nentium omnia etiam in re-
bus humanis ex necessitate con-
tingere , fixe ex immutabilitate
divina Providentia , fixe ex
necessitate stellarum , fixe ex
connexione causarum ; & po-
nentium dispositione divina
providentia variabile esse , 1.
q. 12. 2. c. & 22. q. 83. 1. o.

7 Error quintuplex circa o-
rationem reprobatur , 1. q. 12.
2. c.

8 Partes integrales orationis
secundum Apostolum sunt qua-
tuor , scilicet obsecratio , ora-
tio , postulatio , & gratiarum
adchio : vel laus Dei , & suppli-
catio , secundum Ambrosium .
Partes vero ejus subiectiva , id
est species ejus sunt tres , scil.
supplicatio , postulatio , & in-
firmitas , 22. q. 83. 1. o.

9 Oratio tam privata quam
publica debet esse quatuor
duplici ratione , scilicet ut homo
exicerit seipsum ad devote or-
andum ; ut intentionem co-
stodiatur , ne mens evagetur ; ut
ex quadam redundancia ad
anima in corpus ex vehementi
affectione in confederatione
mens in fetus , suspiria , jubilos ,
& voces prorumpat ; ut quia
ad redditionem debet homo
Deo serviat , secundum illud
totum quod ex Deo haberet , id est
non solum mente , sed etiam
corpo , quod præcipue com-
petit orationi , secundum quod
est satisfactoria , 22. q. 83. 1. o.

10 Debet continuari , quan-
dum devotio poterit conservari ,
22. q. 83. 1. o.

11 Debet semper durare , fe-
cundum virtutem , non autem
secundum essentiam , 22. q. 83.
14. o

12 Fides , spes , & charitas
præexistunt orationi , ratio-
ne propria orationis , & ratio-
ne latræ , 22. q. 83. 15. c.

13 Oratio est meritaria , si
ex charitate fiat , 22. q. 83. 7. ad
item 16. o

14 Semper habet efficaciam
imperandi , si habeat quatuor
conditiones , scilicet fiat pie , ad
salutem , pro se , & persever-
anter , 22. q. 83. 7. ad 2. & 15. ad
2. & 16. c

15 Conditio quadruplex ne-
cessaria in qualibet oratione ,
scilicet elevatio mentis in Deum , fi-
ducia impetrandi , gratiarum
adchio , & petitio , 22. q. 83. 17. c.

16 Debet habere septem con-
ditiones , scilicet quod sit per-
feta , humili , continua , de-
vota , vigilans , instant , & cha-
ritativa , 22. q. 83. 15. c.

17 Omnes orationes Ecclesia
habent quatuor , scilicet invo-
cationem Dei , commemora-
tionem beneficij Dei , petitio-
nem , & obsecrationem , 22. q.
83. 17. c

18 Non exauditur , quando
orans , vel ille pro quo oratur ,
vel ipsa petitio non placent
exaudiitor , 22. q. 83. 15. ad 2

19 Oratio malorum exaudi-
tur , & frustuosa est vel pro
pter devotionem eorum pro
quibus fit , vel inquantum fit
in persona Ecclesie , 3. quæsa.
6. c. & 7. ad 3

20 Oratio peccatoris , in
quantum ex bono desiderio na-
ture fit , exauditur ex miseri-
cordia Dei , & non ex merito
peccatoris , non autem in-
quantum peccator , nisi ad vin-
dictam , 22. q. 83. 16. o. & qu.
17. 2. ad 1

21 Oratio petentis contra
salutem , vel contra gloriam
Dei , magis exauditur non ob-
tinendo , quam si obtineret
quod petitur , 22. q. 83. 15. ad 2.
& 16. c

22 Effectus orationis triplex ,
scilicet meritum , impetratio ,
& spiritualis refectio mentis ,
22. q. 83. 13. 15. c.

23 Ter orationem appropri-
quamus Deo , 22. q. 83. 1. ad 2

24 Oratio praeminet aliis
actibus virtutis religiosis post
devotionem , quia religio per
orationem moveret intellectum
hominis in Deum , & tradic-
tione mentem suam Deo , sub-
sidiendo sibi eam per reveren-
tiā , & presentando eam
Deo , 22. q. 83. 3. ad 1. item ad 3

25 Fit ad excitandum affe-
ctum nostrum , non autem ad
docendum Deum , 22. q. 83. 2. o.
item 9. ad 5. item 12. c. ad 1.
& q. 83. 1. c

26 Fin non quidem ad mu-
tandum dispositionem Divinæ
providentia , sed ad impre-
andom quod Deus dispositus , 1.
q. 23. 8. c. & 22. q. 83. 2. o

27 Orationes sunt in horis
cagnotis ad salutem Ecclesie ,
ut avertatur ira Dei a populo .
& ut orantes sint quasi pre-
cibus dimicantes , & quasi
Divina sententia refentes .
22. q. 83. 1. 4. o

28 Principaliiter innititur
charitati , quoad efficaciam
merendi ; fidei vero , quoad ef-
ficaciam impetrandi , 22. qu.
83. 15. ad 3

29 Ordinatur ad duo , scilicet
ad objectum proprium , id
est ad id quod pertinet , & ad
finem , id est ad vitam aeter-
nam ; ideo habet duplēcim ef-
ficaciam , scilicet efficaciam
impetrandi respectu primi , &
efficaciam merendi respectu
secundi ; primum pertinet ad
misericordiam vel liberalitatem ,
secundum vero ad iustitiam ,
22. qu. 83. 15. ad 2. & 16. ad 2.
& q. 17. 2. ad 1

30 Qui non attendit , vel non
intelligit orationem haberet me-
ritum , non consolationem .
22. q. 83. 13. c

31 Ex virtute orationis Chri-
sti baptismus haberet meritum
regni coelestis , 3. q. 39. 5. c. fin.

32 In oratione peti debent
aliqua determinata propter
attentionem & cognitionem
nostrî desiderii , & ut seruen-
tius fiat , 22. q. 83. 5. o

33 Nihil debemus petere in
oratione , nisi in ordine ad
beatitudinem . 22. q. 17. 2. ad 2.
item

item quæst. 83. 4. c. item 6. o.

34 Temporalia possunt peti in oratione, sicut & desiderari, non quidem principaliter, sed ut necessaria, 22. q. 83. 6. o.

35 Hoc præcipue pertendum est in oratione, ut Deo uniamur, 22. q. 83. 1. ad 2.

36 Orare non convenit Personis Divinis, quia non habent superiori nec distinguuntur in essentia ratione cuius sit oratio, 22. q. 83. 10. o.

37 Est proprium debetum creaturæ; ideo non convenit bratus, 22. q. 83. 10. o.

38 Sancti in patria orant pro nobis, non autem pro se, 22. q. 83. 11. o.

39 Oratio proprie fit ad Deum tantum, ut a quo debet expetrari quod petitur, ad sanctos autem fit deprecation, 22. q. 83. 4. o.

40 Soli Deo porrigitur, ut per eum implenda, sancti ve-ro, & angelis, & hominibus, ut per eos impetranda suis meritis & precibus, & non ut Deus eas per eos cognoscat, 22. q. 83. 4. o.

41 Non debet fieri ad sanctos qui sunt in purgatorio, vel in hoc mundo, sed tantum supplicatio, vel petitor, 22. q. 83. 4. ad 3. item 11. ad 3.

42 Utile est orare sanctos inferiores quantumcunq[ue] ratiōne, liceat superiores sine plus accepti Deo; scilicet primo ex hoc, quod aliquis quandoque majorēm habet devotionem ad sanctum minorem, quam ad sanctum majorem; ex devotione autem maxime dependet orationis effectus. Secundo propter fastidium tollendum; quia assiduitas unius rei fastidium parit; & per hoc quod diversos sanctos oramus, quasi in singulis novus fervor excitatur. Tertio quia quibusdam sanctis datum est in aliquibus specjalibus causis præcipue patrocinari, sicut sancto Antonio ad ignem infernalem. Quarto, ut omnibus honor debitus exhibetur a nobis. Quinto quia plurim orationibus aliquando impetratur, quod unius oratione non impetraretur, 22.

43 Sancti orantur nominibus propriis proprie tria, scilicet quia hoc meruerunt, plus nobis innofescunt, & propter fidem resurrectionis insinuantur, 22. q. 83. 11. ad 5.

44 Cognoscunt in Verbo orationes nostras ad eos, etiam mentales, sicut & omnia alia, quae ad eos pertinent, 1. q. 107. 1. ad 3. & 22. q. 83. 4. ad 2. & 3. q. 10. 2. c.

45 Quilibet debet orare, & desiderare bona pro aliis, sicut & pro se, 22. q. 83. 7. o. & 3. q. 21. 3. ad 3.

46 Quilibet teneret orare in communione pro suis iniunctis, non autem in speciali, nisi in aliquo caso speciali, sicut in necessitatibus articulo, 22. q. 83. 8. o.

47 Orandum est pro omnibus peccatorib[us] viatore, ut converterentur, & pro iustis ut perseverent, tripli ratione, scilicet quia multorum preces faciliter exaudiuntur; ut ex multis gratia auctor Deo de beneficiis, quæ conseruentur iustis, quæ etiam in utilitatem multorum vergunt, ut majores non superbiant, dum considerant se minorum suffragis indigere, sed non impetratur, nisi pro prædestinatis, 22. q. 31. 2. ad 1. & q. 83. 7. ad 3.

48 Orandum est pro infidelibus, licet non profici eis, nisi convertantur, 22. quæst. 31. 2. ad 1.

49 Christus oravit secundum humanitatem tantum, tripli ratione, sc. ut ostenderet se esse hominem, propter exemplum, & quod esset a Deo, 22. q. 83. 10. ad 1. & 3. q. 13. 4. ad 3. & quæst. 21. 1. o. & 2. c. & quæst. 2. ad 2. & q. 53. 4. ad 2.

50 Oratio Christi pertinet ad快德的祈禱, 3. q. 20. 2. ad 1.

51 Quoad objecūm fuit sensibilis, non autem quoad adūm, 3. q. 21. 2. o. & 4. c. ad 4.

52 Oravit pro se, & pro nobis quoad bona corporis, sed quoad bona spiritualia oravit pro nobis, non autem pro se, 3. q. 21. 3. o. & q. 23. 4. ad 1.

53 Dupliciter oravit pro se, sc. exprimendo effectum sensibilitatis, vel voluntatis ut natura, quoad passionem transfigerandam, & secundum rationem quoad gloriam corporis; & sic omnis oratio ejus pro se & pro nobis, & voluntas impensa est, non autem primo modo, 3. q. 21. 3. o.

54 Oratio dominica exposi-tur, 22. q. 83. 9. o.

55 Petitiones orationis domini-nica sunt sepe secundum Matthæum, scilicet sanctificetur, &c. Sed secundum Lu-canum sunt quinque, 22. q. 83. 9. ad 4. & ad 5.

56 Oratio dominica est per-fectissima, quia continet omnia desideranda, & ordinem eorum; & informat omnes affectus, 22. q. 83. 9. c. princ.

57 Non oportet ut tantum veribus orationis dominicae, sed oportet intendere tantum ad ea imperanda, que in ipsa continentur, 22. q. 83. 14. ad 3.

58 Non parcens, vel non habens peccatum non peccat dicendo orationem dominica-ram; quia dicitur in persona Ecclesie, 22. q. 83. 16. ad 3.

59 Oratio dominica valet ad remissionem culpa venialis, & mortalis, 12. q. 74. 8. ad 6.

60 Oratio vocalis est quan-titas discrēta, 3. q. 60. 8. o.

61 Sancti non omnia co-gnoscunt, cum essentiam Dei non comprehendant, in Verbo autem cognoscunt, quæ ad nos spectant, & per consequens nostras orationes, suppl. quæst. 2. 1. c.

62 Sanctos interpellare debemus ad orandum pro nobis, suppl. q. 72. 2. o.

63 Semper Deum sois precibus exoriant, nisi ex parte nostra impediatur, suppl. quæst. 72. 3. c.

64 Ordinatio omnis est ratio-nis, 22. quæst. 58. 4. ad 2. & quæst. 1. c. & q. 88. 1. c.

65 Ad hoc quod aliqua fint ordinata, duo requiruntur, sc. ordo ad debitum finem, & proportionis ad ipsum finem, 12. q. 102. 1. c.

66 Totum quod est homo, &

fotum quod potest, & quod habet est ordinandum in Deum, 12. q. 21. 4. ad 3.

67 Ordinare & judicare alios est tantum prælatorum; sed ordinare actus proprios conuenit cuilibet homini, 22. q. 45. 5. ad 2.

68 Ordo in ratione sua inclu-dit tria, scilicet rationem prioris, & posterioris, distinctionem, & originem, 22. quæst. 26. 1. c. & 6. c. fin.

69 Semper dicitur respectu principii, 1. quæst. 21. 3. c. & q. 42. 3. c.

70 Ubicunque est aliquod principium, oportet quod sit aliquis ordo, quia ordo includit in se aliquem modum prioris & posterioris, quæ dicuntur secundum relationem ad aliquod principium, 22. q. 26. 1. c. & 6. c. fin.

71 Ordo finium est secundum ordinem agentium, quia omnes agens ordinat effectum sicut ad aliquem finem, 12. quæst. 109. 6. c.

72 Sicut ordo rationis rectæ est ab homine, sic ordo natu-ræ est a Deo, 22. quæst. 144. 12. ad 1.

73 Oratio dominica valet ad remissionem culpa venialis, & mortalis, 12. q. 74. 8. ad 6.

74 Oratio vocalis est quantitas discrēta, 3. q. 60. 8. o.

75 Sancti non omnia co-gnoscunt, cum essentiam Dei non comprehendant, in Verbo autem cognoscunt, quæ ad nos spectant, & per consequens nostras orationes, suppl. quæst. 72. 1. c.

76 Duplex, scilicet verus, & imaginarius, 3. q. 28. 3. ad 1.

77 Duplex, scilicet forma, & materiæ, 3. q. 62. 6. ad 3. & quæst. 78. 4. c.

78 Dicitur dupliciter, scilicet relatio, & gradus faciens eam, 1. q. 108. 2. ad 1.

79 In rebus est ordo duplex, scilicet creaturarum ad invicem, & creaturarum ad Deum, 1. q. 21. 1. ad 3. & q. 47. 3. c. & q. 193. 2. ad 3. & 12. quæst. 111. 5. ad 1. & 22. q. 39. 2. ad 2.

80 Ordo universi duplex, scilicet creaturarum ad invicem, & temporis seu generationis, 12. quæst. 62. 4. c. & quæst. 83. 3. ad 2. & 3. q. 6. 1. c.

81 Ordo naturæ duplex, sc. via

260 O R
generationis & temporis, in
causa materiali, ab imperfetto
ad perfectum; & via perfectio-
nis & intentionis in aliis cau-
sis, a perfecto ad imper-
fectum, 1. q. 85. 1. ad 1.

14 In Divinis est ordo natu-
ra secundum originem, sine
prioritate, secundum quod u-
na persona est ab alia, 1. qu.
42. 3. 0

15 Ordo naturae in Divinis
non est ex hoc quod natura
ordinetur, sed quia ibi est or-
do secundum naturalem ori-
ginem, 1. q. 42. 3. ad 3.

16 Ordo originis in Divinis
melius nominatur ordo natu-
rae, quam ordo essentiae, quia
natura importat rationem prin-
cipii, non autem essentia, 1.
q. 42. 3. ad 4

17 Ordo in Divinis signifi-
cat notionem originis in com-
muni, non autem in speciali,
1. q. 42. 3. ad 1

18 Homo subditur triplici
ordini, scilicet rationis, ho-
minis gubernantis temporalis-
ter vel spiritualiter, & Dei,
22. qu. 72. 4. c. & qu. 87. 1. c. & ad
3. & 3. c

19 Quicquid est contra se-
cundum ordinem, est contra
primum & tertium; & quic-
quid est contra primum, est
contra tertium, & non e con-
verso, quia primus includit
secundum, & excedit eum, &
tertius utrumque, 12. quast.
72. 4. 0

20 Peccatum est contra hos
tres ordines; ideo punitur tri-
plici pena, scilicet remora
conscientia, pena humana, &
pena divina, 1. q. 72. 4. 0. &
q. 87. 1. c. & ad 3. & 3. c

21 Ordo in populo quadru-
plex, sc. principem ad cives,
civium ad invicem, ad extra-
neos, & ad domesticos, 12. q.
no. 4. 4. c

22 Omnes ordines civitatum
reducuntur ad tres ordines, sci-
licet ad supremos, id est ad o-
primates; ad infimos, id est
ad vulgus; & ad medios, id est
ad honorabiles, 1. q. 108. 1. 0

23 Nullus potest conferri ni-
si ab Episcopo, praeter quatuor
ordines minores, de licentia

260 O R
Papæ a solo sacerdote, 3. qu.
65. 3. ad 2

24 Sacer ordo apud Graecos
& alios orientales impedit ma-
trimonium contrahendum, non
autem jam contracti matrimo-
niū usum; apud occidentales
vero tollit contractum, & con-
trahendum, suppl. quast. 51.
3. 0

25 Vir absque uxoris con-
fensu ad sacros ordines accen-
dens, illos suscipit, quanquam
ordinis executione caret,
quam tamen suscipit uxoris
confensu vel morte, suppl. q.
53. 4. c

26 + Ea quæ sunt ordinis
non possunt committi, nisi
habent ordinem, 22. q. 187. 1. c.

27 Deus potest auferre ordi-
nem collatum, non autem Epis-
copus, quia non est minister
auferendi, sicut conferendi;
nec dedit ordinem, sed Deus,
3. q. 82. 8. c. & ad 2

28 In sacramento ordinis
conferitur excellentia potestis-
atis in Divinis ministeriis, 3.
q. 84. 4. c

29 Omnis ordo inquantum
sacramentum ordinatur ad Eu-
charistiam, non autem inquantum
est officium quoddam, 22.
q. 40. 2. c

30 Festa principia in quibus
Episcopi dant quatuor ordines
minores, pertinent ad diem
dominicum, 3. q. 65. 3. ad 3

31 Omnes iuniores ordines
possunt simul endem die dari;
non autem duo ordines faci-
nec unus ordo minor cum or-
dine facio, 3. q. 65. 3. ad 2

32 Servus ordinatus scient
domino ejus, & non recla-
mante, si ingenuus, si vero
dominus nesciat, episcopus,
vel praesentans eum scienter
tenentur domino in duplo;
si autem nesciant, redirentur
in servitutem, nisi posset se
redimere, 22. q. 189. 5. c

33 Oportunt in Ecclesia or-
dinem aliquem sacram esse,
quo quidam alii ad illorum
& non sui utilitatem praefre-
rentur, suppl. q. 34. 1. 0

34 Ordo signaculum quod-
dam Ecclesie est, per quod
spiritualis potestas impenditur
ordi-

260 O R
ordinato, suppl. q. 34. 2. c

35 Cum in suceptione or-
dinis quadam consecratio ho-
mini exhibetur per visibilis
signa, constat ordinem esse sa-
cramentum, suppl. q. 34. 3. 0

36 Conveniens forma hujus

sacramenti est qua Ecclesia ut-

titur, suppl. q. 34. 4. 0

37 Speciale oportet esse
materiam hujus sacramenti,
scit & aliorum sacramento-
rum, suppl. q. 34. 5. c

38 In sacramento ordinis,
quo homo ad aliorum sacra-
mentorum dispensationem or-
dinatur, necesse est conferri
gratiam gratum facientem,
suppl. q. 35. 1. c

39 In omnibus ordinibus im-
primatur character, suppl. q.
35. 2. c

40 Character ordinis praesup-
ponit characterem baptismi,
qui janua est omnium sacra-
mentorum, suppl. q. 35. 3. 0

41 Quanquam maxime con-
veniens sit, ut qui ordinem
suscipiunt sint confirmari, hoc
tamen necessarium non est,
suppl. q. 35. 4. c

42 Non oportet ut qui ma-
iores ordines suscipiantur, mi-
nores prius habuerint, quan-
quam Ecclesia sic ordinare or-
dines conferri statuerit, ut
prius minores, deinde ma-
iores suscipiantur, suppl. q. 35.
5. 0

43 Bonitas vita ac con-
scientia nitor necessaria sunt ex vi-
vino praecepto suscipientibus
ordinis sacros, non tamen de
necessitate sunt sacramenti,
suppl. q. 36. 1. c

44 Ea tantum seire oportet
ordinatos, quæ ad ordinis su-
cepti executionem conducant,
suppl. q. 36. 2. 0

45 Non consequitur aliquis
ex merito vita aliquem ordi-
nis gradum, suppl. q. 36. 3. c

46 Infidelitatis criminis reus
est, quicunque indignum ad sa-
cros promoverit ordines, sup-
pl. q. 36. 4. 0

47 Mortaliter peccat qui-
cuunque in peccato mortali e-
sistens sacros exequitur ordines,
nisi hoc ex necessitate
faceret, suppl. q. 36. 5. c

260 O R
48 Non unum, sed plures
oportuit in Ecclesia factos or-
dines esse, suppl. q. 37. 1. c

49 Septem sunt ordines, vi-
delicet sacerdotium, diaconatus,
subdiaconatus, acolytu-
rum, lectorum, exorcistarum,
& ostiariorum, supp. q. 37. 2. c

50 Tres tantum sunt sacri
ordines, sacerdotium, diaco-
natus, & subdiaconatus, sup.
q. 37. 3. 0

51 Conveniens singulis sa-
cris ordinibus assignatus est a
clus, sacerdoti videlicet ba-
ptizare, confirmare, a pecca-
tis absolvere; diacono vero
legeret euangelium, &c. sup.

52 In ipsa calicis datione
sub certa verborum forma im-
primitur sacerdotalis chara-
cter, sup. q. 47. 5. 0

53 Ad Episcopos tantum per-
tinet omnes sacros conferre
ordines, sicut adeo etiam so-
los spectat confirmare, & vir-
gines consecrare, suppl. q. 38.
1. c

54 Possum Episcopo haerti-
ci & ab Ecclesia praesci factos
conferre ordines, sicut & ca-
tera sacramenta, ordinati ta-
men ab illis nullam suceptio-
rum ordinum exequitionem
suscipiunt, nec gratiam, sup.
q. 38. 2. 0

55 Mulieres cum statum sub-
iectiōnis habeant, sacra-
mentum ordinis nequam sucep-
tere possunt, suppl. q. 39. 1. c.

56 Pueri carentes rationis
usu non nisi ex Ecclesiæ statu-
to impeduntur, ne sacros su-
cipiant ordinis, quos tamen
suscipiunt ex vi sacramenti,
suppl. q. 39. 2. 0

57 Servi non possunt ad sa-
cros promoveri ordines, quos
tamen suscipiant, si eis ad-
ferantur, suppl. q. 39. 3. c

58 Homines a sacris arcen-
tiori ordinibus ex Ecclesia pra-
cepto, non autem necessitate
aliqua sacramenti, suppl. q.
39. 4. 0

59 Illegitimenati impediun-
tor a suscipiendo ordinibus
praecipi potius, quam sacra-
menti necessitate, suppl. q.
39. 5. c

V 3 60 Mu-

60 Mutilati aliquo membro notabilis infamiae vel quod ordinis executionem impedit, arcuent a sacris ordinibus, suppl. q. 39.6.0

61 Convenientia est, ut qui facros suscipiant ordines, tonsuram deferant, suppl. q. 40.1.0

62 Corona non est ordo, sed ad ipsum potius ordinatur, suppl. q. 40.2.0

63 Clerici suscipientes coronam non renunciant patrimonio, & aliis temporalibus rebus, suppl. q. 40.3.0

64 Oportuit in Ecclesia supra facerdotalem ordinem episcopi potestesse esse, a qua fercos jurisdictionem suscipe-
re, suppl. q. 40.4.0

65 Episcopatus non est ordo, nisi secundum quod ordo of-
ficium quoddam est ad sagras a-
ctiones, suppl. q. 40.5.0

66 Supra Episcopos in Ec-
clesia est superior summi Pon-
tificis & Papae potestas, quam
quam episcopi omnes aequales
sunt quoad ea quae ad episcopale-
m ordinem spectant, suppl.
q. 40.6.0

67 Omnibus ecclesiæ mini-
stris ad Divina exequenda offi-
cioria variæ ac multiplices apta-
ta sunt vestes, prout unicuique
convenire judicavit Ecclesia a
Spiritu sancto edota, suppl.
q. 40.7.0

68 Ordo Fratrum Prædicatorum habet caurissimam, & se-
curissimam formam profen-
di, 22. q. 186.9. ad 1.

1 Philosophus dicit, neque
fistulas ad disciplinam esse ad-
docendum, neque aliquod aliud
artificiale organum, puta
citharam, & si quid tale alterum
est, sed quæcumque fa-
ciunt auditores bonos, 22. q.
91.2 ad 4.

2 + Organis vel instrumen-
tis musicis non est ostendum
in Ecclesia, quia hujusmodi
musica magis animum move-
ment ad corporalem dele-
ctionem, quam per ea forme-
rur interius bona dispositio; &
ideo subruberunt in Ecclesia
instrumenta musica, ut a cor-
poralibus retrahantur Divinis

laudibus mancipati, 22. q. 91.
2. ad 4

3 In veteri autem testamen-
to usus erat talium instrumen-
torum, tum quia populus era-
rat magis durus & carnalis; unde erat per hujusmodi in-
strumenta provocandus, sicut
& per promissiones terrenas;
tum etiam quia hujusmodi in-
strumenta corporalia aliquid
figurabant, 22. q. 91.2. ad 4.
fin.

1 Origenes erravit, sequen-
do opiniones philosophorum
antiquorum; ideo secundum eum, angelii sunt corporei, 1.
qu. 32.1. ad 1. & qu. 51.1. ad 1.
12. q. 5.4. c. 4.

2 Fuit fons Arianorum, 1.
q. 34.2. ad 1.

3 Origenes, & Arius dicunt,
quod Verbum in Divinis dici-
tur tantum metaphorice, &
non proprio, 1. q. 34.1. ad 1.

1 Origo non significatur ut
aliiquid intrinsecum, sed ut
via a read rem; ideo non po-
test esse primum distinctionum
Personarum in Divinis, 1. q.
40.2.0.

2 Ordo originis dupliciter
convenire Deo, s. respectu crea-
turorum, & respectu Personarum
Divinarum, 1. q. 41.1. ad 1.

3 Omnis origo designatur
per aliquem actum, 1. q. 41.1.
ad 1.

1 Ornatus exterior est indi-
cium conditionis humanae;
ideo excessus, & defectus, &
medium eius reducent ad
virtutem veritatis, 22. q. 69.1.
ad 3.

2 In ornata & aliis exterio-
ribus non est peccatum secun-
dom se, sed ex inordinatum si-
sc. vel contra coniunctitudinem,
vel ex intentione vanæ gloriae,
vel mollicie, vel sollicitudini-
nis, vel negligencie, contra
qua est triplex virtus, schu-
militas, per se sufficiens &
simplicitas, 22. q. 169.1.0. & q.
187.6.6.c.

3 Mulier vel vir ornans se,
ut provocet alios ad concupi-
scientiam, peccat mortaliter;
non autem semper si ornari se
ex levitate, vel vanitate pro-
pter jalantiam, 22. q. 169.2.6.

4 Mu-

P A

4 Mulier potest ornare se li-
cite, ut placeat viro suo, non
autem mulieres, quia non ha-
bent virum, nec volunt habe-
re, nec sunt in statu habendi,
22. q. 169.2.0

5 Ornatus pretiosarum ve-
stium in ministris altaris, vel
in constitutis in dignitate, non
est peccatum; quia sit ad glo-
riam Dei, & non ad gloriam
ipsorum, 22. q. 169.1. ad 2.

6 Ars eorum, quibus homo
potest bene & male uti, est li-
cita; ut ars faciens ornatus;
nisi forte inventendo super-
flua, & curiosa, 22. qu. 169.
2. ad 4.

7 Expositio literalis, figura-
lis, & moralis ostuplicitis ornata
pontificis legalis, & quadripli-
catus ornatus facerdotum,
12. q. 102.4. ad 9.

8 Osculum secundum quod fit
principaliter causa libidinis,
est peccatum mortale, si sit
de mortali ex genere suo; non
autem si sit de ventiali secun-
dum suum genus, 12. q. 74.10.
0. & quest. 108.3. ad 2. & 22. qu.
154.4.c.

1 Osee propheta excusat
a fornicatione, quia debuit or-
bedire precepto Dei, 12. qu.
94.5. ad 2. & quest. 100.8. ad 3. &
22. quest. 104.4. ad 3. & qu. 154.
2. ad 2.

1 Ovis habet quatuor utilita-
tes, scilicet quia immolatur,
pascit, lac, & lanam dat,
ideo furas orem quatuor red-
dit, 12. q. 105.2. ad 9.

2 Oves & hircos Ægyptii
colebant, quia dæmones in
eorum figura apparabant, 12.
q. 102.3. ad 2.

1 Oza erat tantum levita;
ideo percosse cum Deus, quia
tergit arcum, quod solis fa-
cerdotibus licebat, 22. q. 33.4.
ad 1.

P

1 PÆstum cum dæmonibus
initum, expremum vel
tacitum prohibetur primo præ-
cepto decalogi, 22. q. 122.2. ad
3. item 3.4. c.

2 Palpabile corpus dicitur ex
duobus, scilicet ex qualitatibus

P A

463

tangibilibus, & quod reficit
tangenti; primum deficit ipsi
cælis, secundum aeris, 3. qu.
54.2. ad 2.

3 Omne palpabile est corrui-
pibile per naturam, licet sit
incorruptibile per gloriam,
3. q. 54.2. ad 2.

1 + Panom conversio & mul-
tiplicatio eorum facta per
Christum fuit per additionem
materiæ noviter creatae, 1. q.
92.3. ad 1. item 3. q. 44.4. ad 4.

1 Papa habet plenitudinem
pontificalis potestatis, sicut rex
in regno; sed episcopi afflu-
mant in partem sollicitudini-
nis, quasi iudices singulis civi-
tatis praepositi, 1. q. 112.2.
ad 2. & 22. q. 89.9. ad 3. & 3. qu.
72.11. ad 1.

2 Potest abolere infamiam
juris, sed dicitur non posse,
quia aliquando non expediat;
vel intelligitur non posse, lo-
quendo de infamia facta; vel
loquitur de infamia irrogata
per judicem civilem, sicut di-
cit Gratianus, 22. q. 68.4. ad 3.

3 Erroneum est dicere, Pa-
pam vicarium Christi non ha-
bere universalis Ecclesie pri-
matum, 3. q. 112.2. ad 2. fi.

4 Leo Papa propria sponte
se subdidit iudicio Imperato-
ris; & Christus hominibus,
22. q. 64.5. ad 2. & 0.67.1. ad 2.

1 Parabolæ est sententia ha-
bens obscuram similitudinem,
1. q. 1.10. c. ad 1.

1 Paradisus triple, feliciter
terrestris, coelestis, & spiri-
tualis, id est visio Dei, 1. qu.
102.1.6. item 22. q. 175.3. ad 4. &
3. q. 52.4. ad 3.

2 Terrestris est locus cor-
poratus in oriente, ut in nobis-
limo loco; & interpretatur
ortus, 2. qu. 102.1.0. & 21. qu.
84.3. ad 3.

3 Et est locus conveniens
habitationi humanae; quia ha-
bet aerem temperatum & te-
nuissimum, & plantas semper
floridas, 1. q. 102.2.0. & 4. c.

4 Et est vicinus terre, se-
cundum situm; sed dicitur per-
tingere ad globum lunæ, se-
cundum similitudinem; quia in
eo est perpetua temperies
aeris, 1. q. 102.1. ad 1.

V 4 Eva